

-

Годишен консолидиран доклад за дейността
Годишен консолидиран доклад за плащанията към
правителства
Доклад на независимия одитор
Консолидиран финансов отчет

Зърнени храни България АД

31 декември 2019 г.

Съдържание

	Страница
Годишен консолидиран доклад за дейността	i
Годишен консолидиран доклад за плащанията към правителства	a
Доклад на независимия одитор	-
Консолидиран финансов отчет	
Консолидиран отчет за финансовото състояние	1
Консолидиран отчет за печалбата или загубата	3
Консолидиран отчет за всеобхватния доход	4
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	5
Консолидиран отчет за паричните потоци	7
Пояснения към консолидирания финансов отчет	8

Консолидиран отчет за финансовото състояние

Активи	Пояснение	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Нетекущи активи			
Репутация	6	27 947	29 116
Нематериални активи	9	8 731	11 106
Имоти, машини и съоръжения	10	147 829	150 912
Инвестиционни имоти	12	77 407	76 631
Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	7	2 799	4 397
Дългосрочни финансови активи	15	16 002	16 066
Отсрочени данъчни активи	13	5 048	4 985
Нетекущи активи		285 763	293 213
Текущи активи			
Материални запаси	14	17 303	18 633
Краткосрочни финансови активи	15	36 426	28 245
Търговски и други вземания	16	11 111	24 704
Вземания от свързани лица	34	40 430	30 350
Вземания във връзка с данъци върху дохода		2	11
Пари и парични еквиваленти	17	4 055	5 713
Текущи активи		109 327	107 656
Общо активи		395 090	400 869

Съставил:
/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:
/Александър Керезов/

Изпълнителен директор:
/Любомир Чакъров/

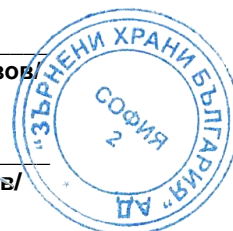
Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Гергана Михайлова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Консолидиран отчет за финансовото състояние (продължение)

Собствен капитал и пасиви	Пояснение	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Собствен капитал			
Акционерен капитал	18.1	195 660	195 660
Премиен резерв	18.2	16 113	16 113
Други резерви	18.3	37 609	39 087
Непокрита загуба		(1 612)	(7 318)
Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на предприятието майка		247 770	243 542
Неконтролиращо участие		53 702	53 400
Общо собствен капитал		301 472	296 942
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Провизии	19	701	701
Пенсионни и други задължения към персонала	20.2	1 701	1 728
Дългосрочни финансови пасиви	21	27 172	9 481
Задължения по лизингови договори	11	3 388	3 160
Търговски и други задължения	22	1 712	2 520
Задължения към свързани лица	34	91	144
Отсрочени данъчни пасиви	13	12 974	13 641
Нетекущи пасиви		47 739	31 375
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	20.2	3 554	3 062
Краткосрочни финансови пасиви	21	9 069	33 915
Задължения по лизингови договори	11	2 302	1 834
Търговски и други задължения	22	9 800	10 767
Задължения към свързани лица	34	21 062	22 819
Задължения за данъци върху дохода		92	155
Текущи пасиви		45 879	72 552
Общо пасиви		93 618	103 927
Общо собствен капитал и пасиви		395 090	400 869

Съставил:
/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:
/Александър Керезов/

Изпълнителен директор:
/Любомир Чакъров/

Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Гергана Михайлова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Консолидиран отчет за печалбата или загубата за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Приходи от продажби	23	76 405	84 379
Други приходи	24	3 345	6 231
(Загуба)/ Печалба от продажба на нетекущи активи	25	(4)	104
Разходи за материали	26	(22 131)	(23 786)
Разходи за външни услуги	27	(6 687)	(6 532)
Разходи за персонала	20.1	(18 745)	(18 694)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционните имоти	12	806	(149)
Разходи за амортизация на нефинансови активи	9, 10	(8 779)	(7 939)
Себестойност на продадените стоки и други текущи активи		(16 758)	(21 844)
Капитализирани разходи		2 086	2 942
Промени в наличностите на готовата продукция и незавършеното производство		451	(100)
Други разходи	28	(7 989)	(5 357)
Печалба от оперативна дейност		2 000	9 255
Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	7	45	50
Финансови разходи	29	(4 724)	(4 668)
Финансови приходи	29	8 401	2 649
Други финансови позиции	30	78	11
Печалба преди данъци		5 800	7 297
Приходи от/ (Разходи) за данъци върху дохода	31	371	(445)
Печалба за годината		6 171	6 852
Печалба за годината, отнасяща се до:			
Неконтролиращото участие		1 610	2 012
Притежателите на собствен капитал на предприятието майка		4 561	4 840
Доход на акция:		лв.	лв.
Основен доход на акция	32	0,02	0,02

Съставил:
/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:
/Александър Керезов/

Изпълнителен директор:
/Любомир Чакров/

Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Гергана Михайлова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Консолидиран отчет за всеобхватния доход за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Печалба за годината	6 171	6 852
Друга всеобхватна (загуба)/ доход		
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:		
Преоценка на задължения по планове с дефинирани доходи	20.2 (4)	54
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	-	(5)
Друга всеобхватна (загуба)/ доход за годината, нетно от данъци	(4)	49
Общо всеобхватен доход за годината	6 167	6 901
Общо всеобхватен доход, отнасящ се до:		
Неконтролиращото участие	1 610	2 029
Притежателите на собствен капитал на предприятието майка	4 557	4 872

Съставил:
/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:
/Александър Керезов/

Изпълнителен директор:
/Любомир Чакъров/

Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Гергана Михайлова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са представени в '000 лв.	Акционерен капитал	Премиен резерв	Други резерви	Непокрита загуба	Общо собствен капитал на собствениците на предприятието майка	Неконтролиращо участие	Общо капитал
Салдо към 1 януари 2019 г.	195 660	16 113	39 087	(7 318)	243 542	53 400	296 942
Дивиденди	-	-	-	-	-	(1 933)	(1 933)
Продажба без загуба на контрол	-	-	(801)	1 206	405	1 133	1 538
Излезли при бизнес комбинация	-	-	(677)	(56)	(733)	(508)	(1 241)
Сделки със собствениците	-	-	(1 478)	1 150	(328)	(1 308)	(1 636)
Печалба за годината	-	-	-	4 561	4 561	1 610	6 171
Друга всеобхватна загуба	-	-	(4)	-	(4)	-	(4)
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	(4)	4 561	4 557	1 610	6 167
Разпределение на печалба към резерви	-	-	14	(14)	-	-	-
Други промени в капитала	-	-	(10)	9	(1)	-	(1)
Салдо към 31 декември 2019 г.	195 660	16 113	37 609	(1 612)	247 770	53 702	301 472

Съставил:
/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:
/Александър Керезов/

Изпълнителен директор:
/Любомир Чакъров/

Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Гергана Михайлова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Поясненията към консолидирания финансов отчет от стр. 8 до стр. 72 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември (продължение)

Всички суми са представени в '000 лв.	Акционерен капитал	Премиен резерв	Други резерви	Неразпределена печалба/непокрита (загуба)	Общо собствен капитал на собствениците на предприятието майка	Неконтролиращо участие	Общо капитал
Салдо към 1 януари 2018 г.	195 660	16 113	39 891	8 574	260 238	64 733	324 971
Ефект от прилагане на МСФО 9	-	-	-	(21 019)	(21 019)	(10 003)	(31 022)
Салдо към 1 януари 2018г.(преизчислено)	195 660	16 113	39 891	(12 445)	239 219	54 730	293 949
Дивиденди	-	-	-	-	-	(3 173)	(3 173)
Продажба без загуба на контрол	-	-	(494)	(130)	(624)	624	-
Придобиванена неконтролиращо участие	-	-	-	-	-	719	719
Излезли при бизнес комбинация	-	-	-	-	-	(1 529)	(1 529)
Сделки със собствениците	-	-	(494)	(130)	(624)	(3 359)	(3 983)
Печалба за годината	-	-	-	4 840	4 840	2 012	6 852
Друга всеобхватен доход	-	-	32	-	32	17	49
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	32	4 840	4 872	2 029	6 901
Разпределение на печалба към резерви	-	-	64	(64)	-	-	-
Други промени в капитала	-	-	(406)	481	75	-	75
Салдо към 31 декември 2018 г.	195 660	16 113	39 087	(7 318)	243 542	53 400	296 942

Съставил:

/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:

/Александър Керезов/

Изпълнителен директор:

/Любомир Чакъров/

Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Гергана Михайлова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Поясненията към консолидирания финансов отчет от стр. 8 до стр. 72 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	87 778	102 175
Плащания към доставчици	(48 704)	(63 600)
Плащания към персонал и осигурителни институции	(18 057)	(18 473)
Плащания за данъци върху дохода	(5 512)	(768)
Плащания за други данъци, нетно	(433)	(4 751)
Други плащания за оперативна дейност	(4 523)	(2 753)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	10 549	11 830
Инвестиционна дейност		
Придобиване на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи	(651)	(965)
Постъпления от продажба на имоти, машини и съоръжения	-	37
Постъпления от продажба на инвестиционни имоти	26	270
Плащания за концесионни възнаграждения	(773)	(797)
Постъпления от продажба на дъщерни предприятия	2 483	3 564
Постъпления по договори за цесия	990	6 786
Плащания по договори за цесия	-	(7 236)
Продажба на финансови активи	1 014	326
Предоставени заеми	(6 270)	(1 130)
Постъпления от предоставени заеми	88	3 104
Получени лихви	477	1 788
Придобиване на финансови активи	-	(1 315)
Получени дивиденди	437	388
Други плащания за инвестиционна дейност	-	(5)
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(2 179)	4 815
Финансова дейност		
Получени заеми	17 538	1 477
Плащания по получени заеми	(25 576)	(17 368)
Плащания по лизингови договори	(1 482)	(1 484)
Плащания на лихви	(3 112)	(4 269)
Плащания на дивиденди	(1 068)	(2 313)
Постъпления от продажба на инвестиции	-	996
Постъпления от продажба/ плащания за покупка на неконтролиращо участие без промяна на контрола, нетно	2 332	-
Постъпления от емитиране на акции	1 536	-
Постъпления по репо сделки	-	2 000
Други плащания за финансова дейност	(145)	(690)
Нетен паричен поток от финансова дейност	(9 977)	(21 651)
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти	(1 607)	(5 006)
Пари и парични еквиваленти в началото на годината	17 5 713	10 719
Загуба от валутна преоценка на пари и парични еквиваленти	(51)	-
Пари и парични еквиваленти в края на годината	17 4 055	5 713

Съставил:
/Павлин Радев/

Изпълнителен директор:
/Александър Керзов/

Изпълнителен директор:
/Любомир Чакъров/

Дата: 24 юли 2020 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 31 юли 2020 г.:

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Регистриран одитор, отговорен за одита
Гергана Михайлова

Поясненията към консолидирания финансов отчет от стр. 8 до стр. 72 представляват неразделна част от него.

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на „Зърнени храни България“ АД и неговите дъщерни дружества (Групата) се състои в:

- производство на растителни масла; производство на биодизел; преработка и добиване на технически масла; добив на суров нефт и природен газ; преработка на нефт и кондензат, производство на нефтени продукти, полимери и синтетични влакна; производство на нисковолтова електроапаратура; преработка и търговия с пластмаси; производство и търговия с полиетиленови изделия;
- търговия със зърно, растителни масла фармасубстанции, ветеринарни препарати, химикали, реактиви, газове, лакобояджийски продукти, пигменти, багрила, изкуствени влакна, петрол, горива, нефтохимически продукти; търговия с лекарства, медицинска апаратура, консумативи, медико-санитарни материали; дистрибуция на торове и препарати за растителна защита и
- услуги по съхранение на зърно, отдаване под наем на недвижими имоти и извършване на пристанищни услуги и други.

Компанията майка „Зърнени храни България“ АД с ЕИК 175410085, е регистрирана като акционерно дружество в Софийски градски съд с фирмено дело № 17625/2007 г. Седалището и адресът ѝ на управление е Република България, гр. София, ул. Стефан Караджа № 2.

Акциите на Зърнени храни България АД са регистрирани на Българска фондова борса – София АД.

Към 31 декември 2019 г. Зърнени храни България АД има двустепенна система на управление, включваща Надзорен и Управителен съвет.

Надзорният съвет е в състав:

- Председател – Химимпорт АД, регистрирано по фирмено дело № 2655/1989 г. на Софийски градски съд – представлявано от Иво Каменов Георгиев;
- Заместник председател – ЦКБ Груп ЕАД, регистрирано 2002 г. по описа на Софийски градски съд – представлявано от Тихомир Ангелов Атанасов;
- Северина Стефанова Жилева – член на Надзорния съвет.

Управителният съвет е в състав:

- Александър Димитров Керезов;
- Любомир Тодоров Чакъров;
- Йордан Стефанов Йорданов;
- Миролjub Панчев Иванов;
- Никола Пеев Мишев.

Дружеството се представлява от Александър Димитров Керезов и Любомир Тодоров Чакъров, само заедно.

Мажоритарен собственик, който изготвя консолидирани финансови отчети на Дружеството-майка е Химимпорт АД. Химимпорт АД е регистрирано на Българска фондова борса София АД.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на предприятието майка. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2018 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Групата ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2019 г.

Групата прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2019 г.:

МСФО 16 „Лизинг“, в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС

МСФО 16 „Лизинг“ заменя МСС 17 „Лизинги“, както и три разяснения: КРМСФО 4 „Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг“, ПКР 15 „Оперативен лизинг – стимули“ и ПКР 27 „Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг“.

Приемането на този нов стандарт води до признаване от Групата на актив с право на ползване и на свързаните с него лизингови задължения във връзка с всички предишни оперативни лизингови договори, с изключение на онези, които са идентифицирани като договори за активи с ниска стойност или с оставащ срок на лизинг по-малко от 12 месеца от датата на първоначалното прилагане.

Новият стандарт е приложен, използвайки модифицирания ретроспективен подход, като кумулативният ефект от приемането на МСФО 16 се признава в собствения капитал като корекция на началния баланс на неразпределена печалба за текущия период. Предходните периоди не са преизчислени.

За договори, сключени преди датата на първоначалното прилагане, Групата е избрала да приложи определението за лизинг съгласно МСС 17 и КРМСФО 4 и не е приложило МСФО 16 за договори, които преди това не са били идентифицирани като лизинг съгласно МСС 17 и КРМСФО 4.

Групата е избрала да не включва първоначалните преки разходи в оценката на актива с право на ползване за съществуващи оперативни лизингови договори към датата на първоначалното прилагане на МСФО 16, която е 1 януари 2019 г. Към тази дата, Групата също така е избрала да признае активите с право на ползване в размер, равен на лизинговото задължение, коригирано с всички предплатени или начислени лизингови плащания, които са съществували към тази дата.

Групата не е извършила преглед за обезценка на активите с право на използване към датата на първоначалното прилагане. Вместо това е възприела най-последната си историческата оценка за това дали определени лизингови договори са обременяващи непосредствено преди датата на първоначалното прилагане на МСФО 16.

На датата на преминаване към новия стандарт Групата е възприела за определени лизингови договори, които преди са били отчитани като оперативен лизинг и са с остатъчен срок на лизинговия договор по-малък от 12 месеца или са за наем на активи с ниска стойност, да се ползва облекченото преминаване към новия стандарт, съгласно което не се признават активи с право на ползване, а се отчита разход за лизинг по линейния метод за оставащия срок на договора.

За тези договори за лизинг, които преди са били класифицирани като финансов лизинг, активът с правото на ползване и лизинговото задължение са оценени със същите суми към датата на първоначалното прилагане на стандарта, с които са били съгласно МСС 17 непосредствено преди датата на първоначалното прилагане.

За оценката на лизинговите задължения на датата на преминаването към МСФО 16 е използван среднопретеглен диференциален лихвен процент в размер на 3.5%.

По-долу е представено съответствие на позициите от консолидирания финансов отчет съгласно МСС 17 и новите позиции съгласно МСФО 16 към 1 януари 2019 г.:

	Балансова стойност към 31 декември 2018 г. хил. лв.	Ефект от преизчисление хил. лв.	МСФО 16 Балансова стойност към 1 януари 2019 г. хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения	14 459	2 659	17 118
Задължения по лизингови договори	(4 994)	(2 582)	(7 576)
Задължения към свързани лица	-	(77)	(77)

Таблицата по-долу представя обобщение на финансовото въздействие от прилагането на МСФО 16 върху отчетите на Групата:

В хил. лв.	1.1.2019	За годината, приключваща на 31.12.2019
Актив с право на ползване	17 118	16 017
Лизингово задължение (вкл. към свързани лица)	7 653	5 800
Ефект върху отчета за печалбата или загубата:		
- Увеличение на амортизацията	-	(322)
- Увеличение на разходи за лихви	-	(68)
- Намаление на разходите за наем	-	361
Ефект върху отчета за паричните потоци:		
- Увеличение на нетния паричен поток от оперативна дейност	-	170
- Намаление на нетния паричен поток от финансова дейност	-	(170)

Групата е приложило следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2019 г., но нямат съществен ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Групата:

- МСФО 9 “Финансови инструменти” (изменен) – Предплащания с отрицателно компенсиране
- МСС 19 “Доходи на наети лица” (изменен) – Промяна в плана, съкращаване или уреждане
- МСС 28 “Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия” (изменен) – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия
- КРМСФО 23 „Несигурност относно отчитането на данък върху дохода“
- Годишни подобрения на МСФО 2015-2017

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Към датата на одобрение на този консолидиран финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Групата. Не се очаква те да имат съществен ефект върху консолидираните финансови отчети на Групата. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промените са свързани със следните стандарти:

- МСС 1 и МСС 8 (изменен) - Дефиниция на същественост, в сила от 1 януари 2020 г., приети от ЕС
- Изменения на референциите към Концептуална рамка за финансово отчитане в сила от 1 януари 2020 г., приети от ЕС

- МСФО 3 (изменен) – Определение за Бизнес в сила от 1 януари 2020 г., все още не е приет от ЕС
- Изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7: Реформа на референтните лихвени проценти, в сила от 1 януари 2020 г., все още не е приета от ЕС
- МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени“ в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС
- МСФО 17 „Застрахователни договори“ в сила от 1 януари 2021 г., все още не е приет от ЕС

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на отделните видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в два отчета.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
 - б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
 - в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет
- и това има съществен ефект върху информацията в консолидирания отчет за финансовото състояние към началото на предходния период.

4.3. База за консолидация

Във финансовия отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2018 г. Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на компанията майка. Налице е контрол, когато компанията майка е изложена на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращото участие като част от собствения капитал представлява делът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата.

Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в балансовата стойност се отразява в печалбата или загубата. Справедливата стойност на всяка инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие към датата на загуба на контрол се счита за справедлива стойност при първоначално признаване на финансов актив в съответствие с МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или, където е уместно, за себестойност при първоначално признаване на инвестиция в асоциирано или съвместно контролирано предприятие. В допълнение всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

4.4. Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката. Прехвърленото възнаграждение в бизнес комбинация се оценява по справедлива стойност, която се изчислява като сумата от справедливите стойности към датата на придобиване на активите, прехвърлени от придобиващия, поетите от придобиващия задължения към бившите собственици на придобиваното предприятие и капиталовите участия, емитирани от Групата. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на активи или пасиви, възникнали в резултат на възнаграждения под условие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата в периода на възникването им.

Методът на покупката включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното предприятие, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети на придобиваното предприятие преди бизнес комбинацията. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата.

За всяка бизнес комбинация Групата оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие, което представлява дял от собствения му капитал и дава право на ликвидационен дял, или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Другите видове неконтролиращо участие се оценяват по справедлива стойност или, ако е приложимо, на база, определена в друг МСФО.

Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Тя представлява превишението на сумата от а) справедливата стойност на прехвърленото възнаграждение към датата на придобиване и б) размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и в) в бизнес комбинация, постигната на етапи, справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиваното предприятие, над справедливата стойност на разграничимите нетни активи на придобиваното дружество към датата на придобиване. Всяко превишение на справедливата стойност на разграничимите нетни активи над изчислената по-горе сума се признава в печалбата или загубата непосредствено след придобиването.

При бизнес комбинация, постигната на етапи, Групата преоценява държаното преди капиталово участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност към датата на придобиване (т.е. към датата на придобиване на контрол) и признава произтичащата

печалбата или загубата, ако има такива, в печалбата или загубата. Сумите, признати в другия всеобхватен доход от дялово участие в придобиваното предприятие преди датата на придобиване на контрол, се признават на същата база, както ако Групата се е освободила директно от държаното преди капиталово участие.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинацията не е приключено до края на отчетния период, в който се осъществява комбинацията, Групата отчита провизорни суми за статиите, за които отчитането не е приключило. През периода на оценяване, който не може да надвишава една година от датата на придобиване, Групата коригира със задна дата тези провизорни суми или признава допълнителни активи или пасиви, за да отрази новата получена информация за фактите и обстоятелствата, които са съществували към датата на придобиване и, ако са били известни, щяха да повлияят на оценката на сумите, признати към тази дата.

Всяко възнаграждение под условие, дължимо от придобиващия, се признава по справедлива стойност към датата на придобиване и се включва като част от прехвърленото възнаграждение в замяна на придобиваното предприятие. Последващи промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, което е класифицирано като актив или пасив, се признават в съответствие с изискванията на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или в печалбата или загубата или като промяна в другия всеобхватен доход. Ако възнаграждението под условие е класифицирано като собствен капитал, то не се преоценява до окончателното му уреждане в собствения капитал. Промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, които представляват провизорни суми през периода на оценяване, се отразяват ретроспективно за сметка на репутацията.

4.5. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на неконтролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени неконтролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието-майка.

4.6. Инвестиции в асоциирани предприятия

Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия. Инвестициите в асоциирани предприятия се признават първоначално по себестойност, а впоследствие се отчитат по метода на собствения капитал. В себестойността на инвестицията се включват разходите по нейното придобиване.

Репутация или корекции в справедливата стойност на дела на Групата в асоциираното предприятие, се включва в стойността на инвестицията.

Всички последващи промени в размера на участието на Групата в собствения капитал на асоциираното предприятие се признават в балансовата стойност на инвестицията. Промени, дължащи се на печалбата или загубата, реализирана от асоциираното предприятие, се отразяват в консолидирания отчет за печалбата или загубата/отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал“. Тези промени включват последваща амортизация или обезценка на определената при придобиването справедлива стойност на активи и пасиви на асоциираното предприятие.

Промените в другия всеобхватен доход на асоциираното предприятие, както и в позиции, признати директно в собствения капитал на асоциираното предприятие, се признават съответно в другия всеобхватен доход или в собствения капитал на Групата. В случаите, в които дялът на Групата в реализираните загуби на асоциираното предприятие надвиши размера на участието ѝ в асоциираното предприятие, включително и необезпечените вземания, Групата не признава своя дял в по-нататъшните загуби на асоциираното предприятие, освен ако Групата няма поети договорни или фактически задължения или е извършила плащания от името на асоциираното предприятие. Ако впоследствие асоциираното предприятие реализира печалби, Групата признава своя дял дотолкова, доколкото дялът на печалбата надвиши натрупания дял на загубите, които не са били признати по-рано.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между Групата и нейните асоциирани и съвместни предприятия се елиминират до размера на дела на Групата в тези предприятия. Когато се елиминират нереализирани загуби от продажби на активи, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

Сумите, отразени във финансовите отчети на асоциираните предприятия, се преизчисляват, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика на Групата.

При загуба на значително влияние над асоциирано дружество Групата оценява и признава всяка запазена инвестиция в него по справедлива стойност. Всяка разлика между балансовата стойност на инвестицията в асоциираното дружество при загуба на значителното влияние и сумата от справедливата стойност на запазеното участие и постъпленията при отписването се признава в печалбата или загубата.

Ако дяловото участие в асоциираното дружество е намалено, но без загуба на значително влияние, само пропорционална част от сумите, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицира в печалбата или загубата.

4.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на съответното дружество от Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Функционалната валута на отделните дружества от Групата не е променяна в рамките на отчетния период.

Българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1 EUR = 1.95583 лв.

4.8. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на основните продукти и услуги, които предлага Групата.

Групата има три основни сегмента – производствена дейност, търговска дейност и услуги.

- „Производствена дейност” включва производство на растителни масла; производство на биодизел; преработка и добиване на технически масла; добив на суров нефт и природен газ; преработка на нефт и кондензат, производство на нефтени продукти, полимери и синтетични влакна; производство на нисковолтова електроапаратура; преработка и търговия с пластмаси; производство и търговия с полиетиленови изделия.
- „Търговска дейност” включва търговия със зърно, растителни масла фармасубстанции, ветеринарни препарати, химикали, реактиви, газове, лакобояджийски продукти, пигменти, багрила, изкуствени влакна, петрол, горива, нефтохимически продукти; търговия с лекарства, медицинска апаратура, консумативи, медико-санитарни материали; дистрибуция на торове и препарати за растителна защита.
- „Услуги” се формира от услуги по съхранение на зърно, отдаване под наем на недвижими имоти и извършване на пристанищни услуги и други.

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка продуктова линия се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти. През представените отчетни периоди това се отнася предимно за следните активи: вземания във връзка с данъци върху дохода, репутация, отсрочени данъчни активи и инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал.

Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.9. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на стоки, продукция и предоставяне на услуги и финансови приходи.

За да определи дали и как да признае приходи, Групата използва следните 5 стъпки:

- 1 Идентифициране на договора с клиент
- 2 Идентифициране на задълженията за изпълнение
- 3 Определяне на цената на сделката
- 4 Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение
- 5 Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите се признават или в даден момент или с течение на времето, когато или докато Групата удовлетвори задълженията за изпълнение, прехвърляйки обещаните стоки или услуги на своите клиенти.

Групата признава като задължения по договор възнаграждение, получено по отношение на неудовлетворени задължения за изпълнение и ги представя като други задължения в отчета за финансовото състояние. По същия начин, ако Групата удовлетвори задължение за изпълнение, преди да получи възнаграждението, то признава в индивидуалния отчет за финансовото състояние или актив по договора, или вземане, в зависимост от това дали се изисква нещо друго освен определено време за получаване на възнаграждението.

4.9.1. Приходи, които се признават с течение на времето

Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват сондажни, проучвателни, хидрогеоложки, ремонтни, транспортни и други услуги.

Приходите се признават, когато контролът върху ползите от предоставените услуги е прехвърлен върху ползвателя на услугите. Приход се признава с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение.

При признаване на приходите от предоставената услуга, Групата прилага метод за измерване на напредъка, отчитащ продукцията или метод, отчитащи вложените ресурси.

4.9.2. Приходи, които се признават към определен момент

Продажба на продукция и стоки

Продажбата на продукция и стоки включва продажба на суров нефт, природен газ, нефтопродукти и други стоки. Приход се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача контрола върху предоставените стоки и продукция. Счита се, че контролът се прехвърля на купувача, когато клиентът е приел стоките и продукцията без възражение.

Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват услуги по съхранение на зърно, отдаване под наем на недвижими имоти и извършване на пристанищни услуги и други.

4.9.3. Приходи от наем

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Групата по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

4.9.4. Приходи от лихви и дивиденди

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Приходите от дивиденди, различни от приходите от инвестиции в асоциирани предприятия, се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

4.10. Активи и пасиви по договори с клиенти

Групата признава активи и/или пасиви по договор, когато една от страните по договора е изпълнила задълженията си в зависимост от връзката между дейността на предприятието и плащането от клиента. Групата представя отделно всяко безусловно право на възнаграждение като вземане. Вземане е безусловното право на предприятието да получи възнаграждение.

Пасиви по договор се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние, ако клиент заплаща възнаграждение или Групата има право на възнаграждение, което е безусловно, преди да е прехвърлен контрола върху стоката или услугата.

Групата признава активи по договор, когато задълженията за изпълнение са удовлетворени и плащането не е дължимо от страна на клиента. Актив по договор е правото на предприятието да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които предприятието е прехвърлило на клиент.

Последващо Групата определя размера на обезценката за актив по договора в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“.

4.11. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването.

Групата отчита два вида разходи, свързани с изпълнението на договорите за доставка на услуги (стоки) с клиенти: разходи за сключване/ постигане на договора и разходи за изпълнение на договора. Когато разходите не отговарят на условията за разсрочване съгласно изискванията на МСФО 15, същите се признават като текущи в момента на възникването им като например не се очаква да бъдат възстановени или периодът на разсрочването им е до една година.

Следните оперативни разходи винаги се отразяват като текущ разход в момента на възникването им:

- Общи и административни разходи (освен ако не са за сметка на клиента);
- Разходи за брак на материални запаси;
- Разходи, свързани с изпълнение на задължението;
- Разходи, за които предприятието не може да определи, дали са свързани с удовлетворено или неудовлетворено задължение за изпълнение.

4.12. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

Когато са получени заеми без конкретно целево предназначение и те са използвани за придобиването на един отговарящ на условията актив, размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират, се определя чрез прилагане на процент на капитализация към разходите по този актив. Процентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на Групата, които са непогасени през периода, като се изключат заемите, получени специално за целите на придобиване на един отговарящ на условията актив.

4.13. Репутация

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати отделно. Вижте пояснение 4.4 за информация относно първоначалното определяне на репутацията. За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 4.18 за информация относно тестовете за обезценка.

При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

4.14. Други нематериални активи

Други нематериални активи включват софтуер, права върху интелектуална собственост, права върху индустриална собственост, лицензи, активи по проучване и оценка на минерални ресурси и патенти, програмни продукти, сервитутни права и други. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с другите нематериални активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на другите нематериални активи се преценяват от ръководството на Групата към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

• Софтуер	2-10 години
• Права върху индустриална собственост	25 години
• Лицензи и патенти	10 години
• Търговски марки	6-7 години
• Други	2-29 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Печалбата или загубата от продажбата на други нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/ (загуба) от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за другите нематериални активи на Групата е в размер на 700 лв.

4.15. Активи по проучване и оценка на минерални ресурси

Проучването и оценката на минералните ресурси за Групата, се отнася до проучване и оценка на суров нефт и природен газ. След придобиване на право за проучване и оценка, всички разходи свързани с този процес се капитализират първоначално по разходоопределящи звена – конкретен „Блок“.

Групата признава като активи по проучване и оценка всички пряко свързани разходи, доколкото те са свързани със специфични дейности по проучване и оценка, които може да се отнесат директно към точно определена площ за проучване „Блок“, за която Групата е получила права от съответните държавни институции. Такива разходи включват най-малко следните видове:

- Придобиване на права за проучвания;
- Топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания;
- Проучвателни сондажи;
- Вземане на проби за анализ;
- Дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси.

Всички разходи, направени преди получаването на права за проучване и оценка се отнасят в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

Активите по проучване и оценка на минерални ресурси могат да бъдат класифицирани като:

- Разрешения за търсене и проучване, съгласно Закона за подземните богатства и свързаните с тях такси;
- Всички разходи за топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания, проучвателни сондажи, изкопни работи, вземане на проби за анализ и други дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси, както и други разходи за проучване и оценка, които са направени за конкретна площ, за която Групата притежава разрешение за проучване. Тези разходи включват и разходите за възнаграждение на персонала, материали и използвано гориво, снабдителни разходи и плащания направени към доставчици.

Разходите по проучване и оценка на минерални ресурси се капитализират и представят като нематериални активи до момента, до който не бъде доказана възможността или невъзможността за техническа изпълнимост и търговска приложимост на минералния ресурс. След доказване на техническа изпълнимост и търговска приложимост на открития минерален ресурс, разходите по проучване и оценка се трансформират към „Имоти, машини и съоръжения“.

Активите по проучване и оценка се преглеждат технически, финансово и на управленско ниво поне веднъж годишно с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности и извличане на ползи от направеното откритие, както и за наличие на индикации за обезценка. В случай че, Групата няма намерение да продължава проучвателните дейности или има индикации за обезценка, разходите се отписват.

Оценяването на активите по проучване и оценка на минерални ресурси при тяхното първоначално признаване в консолидирания отчет за финансовото състояние е по себестойност. Елементите на себестойността включват операции по проучване и оценяване.

“Операции по проучване” – означава операциите с цел проучване на акумулация от петрол. Това включва, без да се ограничава до, геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи, изучавания и изследвания, както и сондиране, удълбочаване, напускане или обсаждане и перфориране, както и изпитване на търсещи сондажи за откриването на петрол, и покупката, наемането или придобиването на такива суровини, материали, оборудване за тези дейности, каквито могат да бъдат включени в одобрените годишни работни проекти и бюджети.

“Операции по оценяване” – означава работите по оценяване (част от проучването) и работна програма за оценяване, изпълнявана след открития, с цел окупторяване на природния резервоар, към който се отнася откритието по отношение на дебелина и латерално разпространение, и оценяване на извлекаемите количества в него, и следва да включва, без да се ограничава от геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи.

4.16. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на лизингови договори, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност на подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	12-50 години
• Машини, съоръжения и съоръжения	2-50 години
• Транспортни средства	4-21 години
• Други	2-23 години
• Активи с право на ползване	за срока на лизинговия договор

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Печалбата или загубата от продажба на актив от имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/ (загуба) от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за имоти, машини и съоръжения на Групата е в размер на 700 лв.

4.17. Лизинг

4.17.1. Наети активи

Както е описано в пояснение 3, Групата е приложила МСФО 16 „Лизинг“, използвайки модифицирания ретроспективен подход и затова сравнителната информация не е преизчислена. Това означава, че сравнителната информация все още се отчита в съответствие с МСС 17 и КРМСФО 4.

4.17.2. Счетоводна политика, приложима след 1 януари 2019 г.

Групата като лизингополучател

За новите договори, сключени на или след 1 януари 2019 г. Групата преценява дали даден договор е или съдържа лизинг. Лизингът се определя като „договор или част от договор, който предоставя правото да се използва актив (базовият актив) за определен период от време в замяна на възнаграждение.“ За да приложи това определение, Групата извършва три основни преценки:

- дали договорът съдържа идентифициран актив, който или е изрично посочен в договора, или е посочен по подразбиране в момента, когато активът бъде предоставен за ползване
- Групата има правото да получава по същество всички икономически ползи от използването на актива през целия период на ползване, в рамките на определения обхват на правото му да използва актива съгласно договора

- Групата има право да ръководи използването на идентифицирания актив през целия период на ползване.

Групата оценява дали има правото да ръководи „как и с каква цел“ ще се използва активът през целия период на ползване.

Оценяване и признаване на лизинг от Групата като лизингополучател

На началната дата на лизинговия договор Групата признава актива с право на ползване и пасива по лизинга в консолидирания отчет за финансовото състояние. Активът с право на ползване се оценява по цена на придобиване, която се състои от размера на първоначалната оценка на пасива по лизинга, първоначалните преки разходи, извършени от Групата, оценка на разходите, които лизингополучателят ще направи за демонтаж и преместване на основния актив в края на лизинговия договор и всякакви лизингови плащания, направени преди датата на започване на лизинговия договор (минус получените стимули по лизинга).

Групата амортизира актива с право на ползване по линейния метод от датата на започване на лизинга до по-ранната от двете дати: края на полезния живот на актива с право на ползване или изтичане на срока на лизинговия договор. Групата също така преглежда активите с право на ползване за обезценка, когато такива индикатори съществуват.

На началната дата на лизинговия договор Групата оценява пасива по лизинга по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата, дисконтирани с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, ако този процент може да бъде непосредствено определен или диференциалния лихвен процент на Групата.

За да определи диференциалния лихвен процент, Групата използва лихвен процент състоящ се от безрисковия лихвен процент и надбавка отразяваща кредитния риск свързан с Групата и коригиран допълнително поради специфичните условия на лизинговия договор.

Лизинговите плащания, включени в оценката на лизинговото задължение, се състоят от фиксирани плащания.

След началната дата пасивът по лизинга се намалява с размера на извършените плащания и се увеличава с размера на лихвата. Пасивът по лизинга се преоценява, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор или да отрази коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Когато задължението за лизинг се преоценява, съответната корекция се отразява в актива с право на ползване или се признава в печалбата или загубата, ако балансовата стойност на актива с право на ползване вече е намалена до нула.

Групата е избрало да отчита краткосрочните лизингови договори и лизинга на активи с ниска стойност, като използва практическите облекчения, предвидени в стандарта. Вместо признаване на активи с право на ползване и задължения по лизингови договори, плащанията във връзка с тях се признават като разход в печалбата или загубата по линейния метод за срока на лизинговия договор.

В консолидирания отчет за финансовото състояние, активите с право на ползване са включени в „Имоти, машини и съоръжения“, а задълженията по лизингови договори са включени в „Задължения по лизингови договори“ и „Задължения към свързани лица“.

Групата като лизингодател

Счетоводната политика на Групата, съгласно МСФО 16, не се е променила спрямо сравнителния период.

Като лизингодател, Групата класифицира своите лизингови договори като оперативен или финансов лизинг.

Лизинговият договор се класифицира като договор за финансов лизинг, ако с него се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив, и като договор за оперативен лизинг, ако с него не се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив.

4.17.3. Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2018 г.

Групата като лизингополучател

Финансов лизинг

Ръководството прилага преценка, за да определи дали договорът е финансов лизинг и дали прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху наетия актив. Ключови фактори включват продължителността на срока на лизинга във връзка с икономическия живот на актива, настоящата стойност на минималните лизингови плащания във връзка със справедливата стойност на актива и дали Групата придобива собствеността върху актива в края на срока на лизинговия договор.

Съответният актив, свързан с договора, се признава в началото на лизинговия договор по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Задълженията по финансов лизинг се намаляват с последващите лизингови плащания, които се състоят от погасяване на главница и финансови разходи.

Лизинг на земя и сгради се класифицира по отделно, като се разграничават компонентите земя и сгради пропорционално на съотношението на справедливите стойности на дяловете им в лизинговия договор към датата, на която активите са признати първоначално.

Активите, придобити съгласно условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“.

Оперативен лизинг

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Когато Групата е лизингополучател, плащанията по договори за оперативен лизинг се признават като разход по линейния метод за срока на лизинга. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Групата като лизингодател

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Групата реализира приходи от наем по договори за оперативен лизинг на инвестиционните си имоти (вижте пояснение 12). Приходите от наем се признават на линейна база за срока на лизинговия договор.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.18. Тестове за обезценка на репутация, други нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване на размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци. Репутацията е отнесена към единиците, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от съответната бизнес комбинация и които представляват най-ниското ниво в Групата, на което ръководството наблюдава репутацията.

Единиците, генериращи парични потоци, към които е отнесена репутацията, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминирание на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се разпределят в намаление на балансовата стойност първо на репутацията, отнасяща се към тази единица, и след това на останалите активи от единицата, пропорционално на балансовата им стойност. С изключение на репутацията за всички други активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.19. Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти земя, сгради и трайно прикрепени машини и съоръжения към сградите, които се държат за получаване на приходи от наем и/или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всички разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или от продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата на ред „Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти”.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати в консолидирания финансов отчет на Групата, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата съответно на ред „Приходи от продажби” и ред „Други разходи”, и се признават, както е описано в пояснение 4.9 и пояснение 4.11.

4.20. Финансови инструменти

4.20.1. Признаване и отписване

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

4.20.2. Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват в други финансови позиции с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред „Други разходи“ в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.20.3. Последващо оценяване на финансовите активи

Процентите на очакваните загуби се основават на профилите на плащанията за продажби за период от 36 месеца, както и на съответните исторически кредитни загуби, настъпили през този период. Историческите стойности на загубите се коригират, за да отразяват текущата и прогнозната информация за макроикономическите фактори, които влияят върху способността на клиентите да уреждат вземанията. Групата е определило БВП и равнището на безработица на страните, в които продава своите услуги, като най-важните фактори и съответно коригира историческите загуби въз основа на очакваните промени в тези фактори.

Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- групата управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определени плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното

признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен. Групата класифицира в тази категория парите и паричните еквиваленти, вземания от свързани лица и търговските и други вземания.

- **Търговски вземания**

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Групата държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, за които не е приложим бизнес модел „държани за събиране на договорните парични потоци“ или бизнес модел „държани за събиране и продажба“, както и финансови активи, чиито договорни парични потоци не са единствено плащания на главница и лихви, се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

4.20.4. Обезценка на финансови активи

Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9, използват информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“.

Инструментите, които попадат в обхвата на новите изисквания, включват заеми и други дългови финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, търговски вземания, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15, както и кредитни ангажменти и някои договори за финансова гаранция (при емитента), които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Групата разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на този подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (Фаза 1) и
- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (Фаза 2)
- „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за първата категория, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за втората категория. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Групата и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент).

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания и активи по договор

Групата използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Групата използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби.

4.20.5. Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Групата не е определила даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва.

Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

4.20.6. Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (репо-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в консолидирания отчет за финансово състояние, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Групата. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато Групата получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Групата взима под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна репо-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние. Ценни книжа, взети под наем, не се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

4.21. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, незавършено производство, продукция и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им

нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материали и стоки, като използва метода среднопретеглена стойност относно зърнени култури, торове и други, разходите за материали и стоки, като използва метода първа входяща – първа изходяща относно нефт и природен газ.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.22. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на репутация или при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не е бизнес комбинация или засяга данъчната или счетоводната печалба. Отсрочени данъци за временни разлики, свързани с акции в дъщерни и съвместни предприятия не се предвиждат, ако обратното проявление на тези временни разлики се контролира от Групата и е вероятно то да не настъпи в близко бъдеще.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.27.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.23. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от налични пари в брой и парични средства по банкови сметки.

4.24. Собствен капитал и резерви

Акционерният капитал отразява номиналната стойност на емитираните акции на предприятието майка.

Резервите включват законови резерви, резерви по планове с дефинирани доходи и други резерви формирани от финансов резултат от предходен период, разпределен в резерви след решение на Общото събрание на акционерите.

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите на Дружеството майка са включени на ред „Задължения към свързани лица“, а задълженията за дивиденди към акционерите на неконтролиращото участие се включват на ред „Други задължения“ в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание акционерите преди края на отчетния период.

Всички трансакции със собствениците на предприятието майка се представят отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.25. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, при които сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, се определя от неговия стаж и последното му възнаграждение. Правните задължения за изплащането на дефинираните доходи остават задължения на Групата, дори ако планът на активите не покрива плана с дефинирани доходи. Планът на активите може да включва активи, специално предназначени за финансирането на дългосрочните задължения по планове с дефинирани доходи, както и определени застрахователни полици.

Задължението, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период, намалена със справедливата стойност на активите по плана.

Ръководството на Групата оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход. Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

Групата не е разработвала и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.26. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и сумата на задължението може да бъде надеждно оценена. Възможно е да съществува несигурност относно срочността или

сумата на изходящия паричен поток. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред засегнатите лица. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, включително свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, които Групата със сигурност ще получи, се признават като отделен актив. Възможно е този актив да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат в края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава, освен ако не става въпрос за бизнес комбинация (вж. пояснение 4.4). При бизнес комбинация условните задължения се признават при разпределянето на цената на придобиване към активите и пасивите, придобити в бизнес комбинацията. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.27. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводната политика на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.28.

4.27.1. Приходи

Групата е обвързана с продължителен договор за отдаване под наем на недвижими имоти. Частта от наемната цена, свързана с договора за наем, се отчита като приход за бъдещи периоди и се признава като текущ приход през периода, в който са били отдадени недвижимите имоти.

4.27.2. Инвестиция, отчитана по метода на собствения капитал - Параходство Българско речно плаване АД

Притежаваната инвестиция в Дружество Параходство Българско речно плаване АД е класифицирана като асоциирано предприятие на Групата, въпреки че тя притежава само 1,20% от правата на глас на база притежаван брой акции от капитала му. Чрез участието на своето ръководство в прекия управителен орган на Параходство Българско речно плаване АД, Групата може да окаже значително влияние върху оперативните решения на същото. Поради тази причина ръководството е стигнало до заключението, че Групата има практическата възможност да влияе върху съответните дейности на дружеството и затова е налице значително влияние.

4.27.3. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното

използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай въз основа на специфичните факти и обстоятелства.

4.27.4. Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност

Анализът и намеренията на ръководството са потвърдени от бизнес модела на държане на дълговите инструменти, които отговарят на изискванията за получаване на плащания единствено на главница и лихви и държане на активите до събирането на договорените парични потоци от облигациите, които са класифицирани като дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност. Това решение е съобразено с текущата ликвидност и капитала на Групата.

4.27.5. Срок на лизинговите договори

При определяне на срока за лизинговите договори, ръководството взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимул да упражняват опция за удължаване или не упражняват опция за прекратяване. Опциите за удължаване (или периодите след опциите за прекратяване) са включени в срока на лизинга само ако е достатъчно сигурно, че лизинговият договор е удължен (или не е прекратен).

4.27.6. Признаване на отсрочени данъци във връзка с активи и пасиви, възникващи от лизингови договори

Когато в резултат на лизингов договор възникват активи и пасиви, които водят до първоначалното признаване на облагаема временна разлика, свързана с актива право на ползване, и равна по стойност приспадаща се временна разлика по задължението за лизинг, това води до нетна временна разлика в размер на нула. Групата не признава отсрочени данъци във връзка с посочените лизингови сделки, дотолкова, доколкото в рамките на полезния срок на актива и падежа на пасива, нетните данъчни ефекти ще са нула. Отсроченият данък се признава, когато възникнат временни разлики при положение, че са налице общите условия за признаване на данъчни активи и пасиви по реда на МСС 12.

4.28. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

При изготвянето на представения консолидиран финансов отчет значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Групата и основните източници на несигурност на счетоводните приблизителни оценки не се различават от тези, оповестени в годишния финансов отчет на Групата към 31 декември 2018 г., с изключение на промените в приблизителната оценка на задълженията за разходи за данъци върху дохода и новоприетия МСФО 16.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.28.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.18). При изчисляване на очакваните бъдещи парични

потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Групата е отчетла загуби от обезценка на разходи за търсене и проучване в размер на 2 390 хил. лв. през 2019 г. (2018 г.: 2 103 хил. лв.).

4.28.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2019 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 9 и 10. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване.

4.28.3. Материални запаси

Резервните части и принадлежности за техническо обслужване и текущ ремонт обикновено се отчитат като материални запаси и се признават в печалбата или загубата в момента на влагането им. Основните резервни части и резервно оборудване обаче се считат за имоти, машини и съоръжения, когато предприятието очаква да ги използва през повече от един период. По същия начин ако резервните части и принадлежности за техническо обслужване и текущ ремонт могат да се използват само във връзка с отделен имот, машина и съоръжение, те се отчетат като имоти, машини и съоръжения.

При прилагане на критериите за признаване към специфичните обстоятелства на дадено предприятие е необходимо да се използва преценка. Може да е уместно да се обединят поотделно незначителни позиции, за да се приложат към съвкупната им стойност.

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси в размер на 17 303 хил. лв. (2018 г.: 18 633 хил. лв.) се влияе от промените на търсенето на пазара.

4.28.4. Измерване на очакваните кредитни загуби

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Групата и всички парични потоци, които Групата очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на Групата. Очакваните кредитни загуби са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка).

4.28.5. Оценяване по справедлива стойност

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти (при липса на котирани цени на активен пазар) и нефинансови активи. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период (вж. пояснение 12 и пояснение 15.3).

4.28.6. Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобития бизнес са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтовите фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията.

4.28.7. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на дефинирани доходи се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Групата бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува особено по отношение на актюерските допускания, която може да варира значително в бъдещите оценки на стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи.

4.28.8. Несигурност при определяне на задълженията на Групата за корпоративен данък и несигурни условни данъчни пасиви

Ръководството е оценило дали е вероятно данъчният орган да приеме използваните допускания по отношение на данъчното третиране, направено от Групата. В своята дейност то се е съобразило с данъчната практика и вероятното данъчно третиране, и следователно облагаемата печалба, данъчните основи и данъчната ставка, съответстват на извършеното и очаквано третиране, което ще бъде използвано при деклариране на данъците върху доходите.

4.28.9. Провизии

Групата начислява провизии за „Фонд за напускане“ по концесионни договори. При определяне на размера на провизиите за „Фонд за напускане“ Ръководството използва в най-висока степен актуални данни и предположения. Тези оценки обаче могат да се различават от действителните задължения, които биха били възникнали при прекратяване на концесионните договори.

5. База за консолидация

5.1. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Основна дейност	участие % 2019	участие % 2018
Проучване и добив на нефт и газ АД	Добив на пр. ресурси	51.22	51.22
Слънчеви лъчи Провадия ЕАД	Производство	100.00	100.00
Асенова крепост АД	Търговия	70.96	65.58
Порт Балчик АД	Пристанищни услуги	67.00	67.00
Добрички панаир АД	Услуги	59.97	59.97
Булхимтрейд ООД	Търговия	66.00	66.00
Рабър трейд ООД	Търговия	60.00	60.00
Арис 2003 ЕООД	Търговия	100.00	100.00
Химцелтекс ЕООД	Търговия	100.00	100.00
Зърнени храни Грейн ЕООД	Търговия	100.00	100.00
Ай Ти Системс Консулт ЕООД	Софтуер услуги	100.00	100.00
Българска Петролна Рафинерия ЕООД	Производство	51.22	51.22
ПДНГ – Сервиз ЕООД	Търговия	51.22	51.22
Химойл БГ ЕООД	Търговия	51.22	51.22
Голф Шабла АД	Услуги	33.29	33.29
Издателство Геология и Минерални Ресурси ООД	Издателска дейност	35.86	35.86
Ситняково проджект истейт ЕООД	Услуги	51.22	51.22
АК Пластик ООД	Производство	-	65.58
Асела АД	Производство	-	33.70

Всяка акция или дял от притежавания капитал в дъщерно дружество, дава право на глас в общото събрание на акционерите/съдружниците на съответното дружество.

Име на дъщерното предприятие	Дял на участието и правата на глас на НКУ		Общ всеобхватен доход, разпределен на НКУ	
	2019 %	2018 %	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Икономическа Група „Проучване и добив на нефт и газ АД“	48.78	48.78	1 507	1 594
Икономическа група „Асенова крепост АД“	29.04	34.42	97	132
Добрички панаир АД	40.03	40.03	5	18
Порт Балчик АД	33	33	38	99
Химимпорт фарма АД	-	-	-	194
Булхимтрейд ООД	34	34	(37)	19
Рабър трейд ООД	40	40	-	(11)
			1 610	2 045

Икономическа група „Проучване и добив на нефт и газ“ включва следните дружества: Проучване и добив на нефт и газ АД, Българска Петролна Рафинерия ЕООД, ПДНГ – Сервиз ЕООД, Химойл БГ ЕООД, Голф Шабла АД, Издателство Геология и Минерални Ресурси ООД и Ситняково проджект истейт ЕООД.

Икономическата група „Асенова крепост“ включва дружествата Асенова Крепост АД, Асела АД и АК Пластик ООД.

Икономическата група „Химцелтекс ЕООД“ включва дружества Химцелтекс ЕООД и Арис 2003 ЕООД.

През 2019 г. е разпределен дивидент на неконтролиращото участие в размер на 1 933 хил. лв. (2018 г.: 3 173 хил. лв.).

По-долу е представена обобщена финансова информация за Групата преди вътрешногрупови елиминации:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Нетекущи активи	465 463	476 004
Текущи активи	191 071	139 071
Общо активи	656 534	615 075
Нетекущи пасиви	48 787	62 672
Текущи пасиви	134 776	107 548
Общо пасиви	183 563	170 220
Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на предприятието майка	419 269	391 514
Неконтролиращо участие	53 702	53 400
Приходи	93 406	100 373
Печалба за годината, отнасяща се до собствениците на предприятието майка	2 885	8 443
Печалба за годината, отнасяща се до неконтролиращото участие	1 610	2 012
Печалба за годината	4 495	10 455
Общ всеобхватен доход за годината, отнасящ се до собствениците на предприятието майка	2 881	8 475
Общ всеобхватен доход за годината, отнасящ се до неконтролиращото участие	1 610	2 029
Общо всеобхватен доход за годината	4 491	10 504
Нетни парични потоци от оперативна дейност	11 479	12 396
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	(25 761)	(1 195)
Нетни парични потоци от финансова дейност	12 674	(16 207)
Нетен паричен поток	(1 608)	(5 006)

5.2. Продажба на Асела АД през 2019 г.

През четвъртото тримесечие на 2019 г. Групата придобива 5 116 броя акции от капитала на Асела АД, в резултат на което участието в дъщерното дружество става 61.45%. В същия период е продадена инвестицията в притежаваните акции, представляващи 31 255 броя от капитала на Асела АД.

5.3. Промяна в контрола на АК Пластик АД през 2019 г.

На 20.12.2019 г. Групата прехвърля контрола и управлението на дъщерното си дружество АК Пластик ЕООД, в резултат на което инвестицията е прехвърлена и се отчита, като финансов актив по справедлива стойност в печалбата или загубата.

5.4. Придобиване на дружество Имоти активитис-1 ЕООД през 2019 г.

С протокол от 2 април 2019 г. на Управителния съвет на Зърнени храни България АД е взето решение да се учреди ново дъщерно дружество с наименование Имоти активитис-1 ЕООД, с едноличен собственик на капитала Зърнени храни България АД. Капиталът на новосъздаденото дружество е в размер на 9 755 хил. лв. и е образуван от апортна вноска на недвижими имоти и движими вещи, находящи се на територията на гр. Тервел и с. Долно Церовене, обл. Монтана, внесени от едноличния собственик. Балансовата стойност на апортираните активи е в размер 9 755 хил. лв. На 9 април 2019 г. дружеството е вписано в Търговския регистър.

5.5. Промяна в неконтролиращото участие в Асенова крепост АД през 2019 г.

На 23 май 2019 г. в Търговския регистър е вписано увеличение на капитала на Асенова крепост АД чрез издаването на 1 750 000 обикновени акции. Групата е увеличила участието си в собствения капитал на Асенова Крепост АД чрез придобиване на 1 605 703 акции.

На 30 октомври 2019 г. и 5 ноември 2019 г. Групата продава 226 734 броя акции от капитала на дъщерно дружество Асенова крепост АД, които представляват 5,28% от притежаваната инвестиция.

6. Репутация

Нетната балансова стойност на репутацията може да бъде анализирана, както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Балансова стойност		
Салдо към 1 януари	29 116	29 858
Отписана репутация през годината	(1 169)	(742)
Балансова стойност към 31 декември	27 947	29 116

За целите на годишния тест за обезценка репутацията се разпределя към следните единици, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от бизнес комбинациите, при които е възникнала репутацията:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Проучване и добив на нефт и газ АД	14 698	14 698
Зърнени храни България АД	6 288	7 183
Асенова крепост АД	4 901	5 175
Слънчеви лъчи Провадия ЕАД	1 094	1 094
Химцелтекс ООД	603	603
Булхимтрейд ООД	232	232
Порт Балчик АД	111	111
Рабър трейд ООД	12	12
Ай Ти Системс Консулт ЕООД	8	8
Разпределение на репутацията към 31 декември	27 947	29 116

7. Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал

Към 31 декември Групата притежава следните инвестиции, които се отчитат по метода на собствения капитал:

Име на дружеството	2019 ‘000 лв.	участие %	2018 ‘000 лв.	участие %
Параходство Българско речно плаване АД	2 216	1,20	3 840	1,20
Каварна газ ООД	583	35,00	557	35,00
	2 799		4 397	

Обобщена финансова информация за асоциираните предприятия за 2019 г. може да бъде представена, както следва:

	Параходство БПР АД ‘000 лв.	Каварна газ ООД ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Активи	86 168	2 055	88 223
Пасиви	(15 114)	(395)	(15 509)
Приходи	13 203	1 210	14 413
Печалба	1 551	74	1 625
Дял от печалбата	19	26	45

Обобщена финансова информация за асоциираните предприятия за 2018 г. може да бъде представена, както следва:

	Параходство БРП АД '000 лв.	Добрички панаир АД (до 20 април 2018 г.) '000 лв.	Каварна газ ООД '000 лв.	Общо '000 лв.
Активи	89 029	1 822	2 074	92 925
Пасиви	(15 421)	(26)	(488)	(15 935)
Приходи	12 188	107	1 283	13 578
Печалба/ (загуба)	(1 874)	41	161	(1 672)
Дял от печалбата/ (загубата)	(22)	16	56	50

Котираната борсова цена на акциите на Параходство БРП АД към 31 декември 2019 г. е 0.65 лв. за акция.

На 20 април 2018 г. с договор за покупко – продажба на акции са придобити 389 броя обикновени поименни акции, които представляват 19,99% от капитала на „Добрички панаир“ АД. Към 31 декември 2018 г. Зърнени храни България АД притежава 59,97% (39,98% през 2017 г.) от правата на глас и собствения капитал на дружество Добрички панаир АД и инвестицията е прекласифицирана от асоциирано предприятие в дъщерно предприятие.

Акциите на Добрички панаир АД не се търгуват на публична фондова борса и поради тази причина справедливата им стойност не може да бъде установена надеждно.

Акциите Каварна газ ООД не се търгуват на публична фондова борса и поради тази причина справедливата им стойност не може да бъде установена надеждно.

Полагащият се дял от печалбата в общ размер на 45 хил. лв. (2018 г.: 50 хил. лв.) е включен на ред „Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал“ в консолидирания отчет за печалбата или загубата.

През периода Групата е обезценила инвестицията си в Параходство Българско речно плаване АД с 1 643 хил. лв. Отчетеният разход е включен на ред „Други разходи“ в консолидирания отчет за печалбата или загубата.

Датата на финансовите отчети на асоциираните предприятия е 31 декември.

Всички трансфери на парични средства към Групата, напр. изплащане на дивиденди, се осъществяват след одобрението на най-малко 51% от всички собственици на предприятията. През 2019 г. и 2018 г. Групата не е получавала дивиденди.

Групата няма условни задължения или други поети ангажименти, свързани с инвестиции в асоциирани предприятия.

8. Отчитане по сегменти

Ръководството определя към настоящия момент следните продуктови линии на Групата като оперативни сегменти, както е описано в пояснение 4.8: производство, търговия и услуги. Тези оперативни сегменти се наблюдават от ръководството, отговорно за вземане на главните оперативни решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегментите.

Информацията за отделните сегменти може да бъде анализирана за представените отчетни периоди, както следва:

	Производство	Търговия	Услуги	Междусегментни сделки	Общо
	2019 ‘000 лв.	2019 ‘000 лв.	2019 ‘000 лв.	2019 ‘000 лв.	2019 ‘000 лв.
Приходи	63 412	23 864	6 126	(13 656)	79 746
Приходи от клиенти	63 412	23 864	6 126	(13 656)	79 746
Оперативни разходи на сегмента	(61 233)	(8 053)	(2 817)	7 772	(64 331)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционните имоти	-	819	(13)	-	806
Себестойност на продадените стоки и други текущи активи	(531)	(19 838)	(3 406)	7 017	(16 758)
Промени в наличностите на готовата продукция и незавършеното производство	446	-	-	5	451
Капитализирани разходи и други суми с корективен характер	2 086	-	-	-	2 086
Оперативна печалба на сегмента	4 180	(3 208)	(110)	1 138	2 000
Активи на сегмента	234 235	175 137	34 618	(48 900)	395 090
	Производство	Търговия	Услуги	Междусегментни сделки	Общо
	2018 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Приходи	64 300	31 548	4 525	(9 659)	90 714
Приходи от клиенти	64 300	31 548	4 525	(9 659)	90 714
Оперативни разходи на сегмента	(60 973)	(4 040)	(2 038)	4 743	(62 308)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционните имоти	-	(149)	-	-	(149)
Себестойност на продадените стоки и други текущи активи	(430)	(23 436)	(2 216)	4 238	(21 844)
Промени в наличностите на готовата продукция и незавършеното производство	(74)	-	-	(26)	(100)
Капитализирани разходи и други суми с корективен характер	2 942	-	-	-	2 942
Оперативна печалба на сегмента	5 765	3 923	271	(704)	9 255
Активи на сегмента	222 011	182 961	18 851	(22 954)	400 869

Общата сума на приходите, оперативната печалба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в консолидирания финансов отчет на Групата, както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	93 402	100 373
Елиминирание на междусегментни приходи	(13 656)	(9 659)
Приходи на Групата	79 746	90 714
Печалба		
Оперативна печалба на сегментите	862	9 959
Елиминирание на печалбата от сделки между сегментите	1 138	(704)
Оперативна печалба на Групата	2 000	9 255
Дял от финансовия резултат на инвестиции отчитани по метода на собствения капитал	45	50
Финансови разходи	(4 724)	(4 668)
Финансови приходи	8 401	2 649
Други финансови позиции	78	11
Печалба на Групата преди данъци	5 800	7 297

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Активи		
Общо активи на сегментите	443 990	423 823
Неразпределяеми активи	213 402	191 311
Елиминации	(262 302)	(214 265)
Активи на Групата	395 090	400 869

Приходите на Групата могат да бъдат анализирани както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Приходи от продажби	76 405	84 379
Други приходи	3 345	6 231
(Загуба)/ Печалба от продажба на нетекущи активи	(4)	104
Общо приходи на Групата	79 746	90 714

9. Нематериални активи

Нематериалните активи на Групата включват софтуер, търговски марки, права върху интелектуална собственост, права върху индустриална собственост, лицензи, патенти и др. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Софтуер	Търговски марки	Права върху индустриална собственост	Лицензи и патенти	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност						
Салдо към 1 януари 2019 г.	500	226	370	49	11 533	12 678
Новопридобити активи, закупени	-	-	-	-	119	119
Отписани активи	-	-	-	-	(2 390)	(2 390)
Салдо към 31 декември 2019 г.	500	226	370	49	9 262	10 407
Амортизация						
Салдо към 1 януари 2019 г.	(243)	(226)	(113)	(49)	(941)	(1 572)
Амортизация	(5)	-	(15)	-	(84)	(104)
Салдо към 31 декември 2019 г.	(248)	(226)	(128)	(49)	(1 025)	(1 676)
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	252	-	242	-	8 237	8 731

	Софтуер	Търговски марки	Права върху индустриална собственост	Лицензи и патенти	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност						
Салдо към 1 януари 2018 г.	498	226	370	49	13 558	14 701
Новопридобити активи, закупени	2	-	-	-	78	80
Отписани активи	-	-	-	-	(2 103)	(2 103)
Салдо към 31 декември 2018 г.	500	226	370	49	11 533	12 678
Амортизация						
Салдо към 1 януари 2018 г.	(238)	(226)	(113)	(49)	(841)	(1 467)
Амортизация	(5)	-	-	-	(100)	(105)
Салдо към 31 декември 2018 г.	(243)	(226)	(113)	(49)	(941)	(1 572)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	257	-	257	-	10 592	11 106

В групата „Други“ нематериални активи са отчетени разходи за придобиване на нематериални активи и разходи по проучване и оценка на минерални ресурси. Разходите по проучване и оценка се състоят от предоставени права и капитализирани разходи по проучване и оценка.

Към 31 декември 2019 г. са капитализирани разходи за проучване и оценка в Блок 1-12 Кнежа в размер на 7 328 хил. лв. (2018 г.: 9 599 хил. лв.).

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Блок 1-12 Кнежа	7 328	7 846
Блок 1-17 Овча могила	-	1 753
	7 328	9 599

Към края на отчетния период ръководството е направило технически и финансов преглед на активите по проучване и оценка с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности.

През 2019 г. са установени индикации за обезценка на разходи по проучване и оценка в размер на 2 390 хил. лв., в т.ч. в Блок 1-17 Овча могила - 1 753 хил. лв. и в Блок 1-12 Кнежа - 637 хил. лв., като същата е представена на ред „Други разходи“ в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (2018 г.: 2 103 хил. лв. в Блок 1-17 Овча могила).

Правата върху индустриална собственост включват еднократно концесионно възнаграждение по Договор за концесия с оставащ полезен живот от 11 години.

Всички разходи за амортизация се включени в консолидирания отчет за доходите на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Към 31 декември 2019 г. Групата е заложила нематериални активи с балансова стойност 3 хил. лв. (31 декември 2018 г.: 5 хил. лв.) като обезпечения по кредити или други задължения.

10. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земя, сгради, машини, съоръжения и оборудване, транспортни средства, резервни части, разходи и аванси за придобиване на ДМА, активи с право на ползване и други. Балансовата им стойност може да бъде анализирана както следва:

	Земя	Сгради	Машини съоръжения и оборудване	Резервни части	Транс- портни средства	Други	Разходи и аванси за придобиване на ДМА	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2019 г.	8 561	26 795	136 787	378	2 651	19 343	6 689	201 204
Ефект от МСФО 16 Лизинг	-	2 603	-	-	56	-	-	2 659
Новопридобити активи	-	5	777	173	277	37	2 288	3 557
Отписани активи	-	(25)	(493)	(122)	(227)	(19)	(213)	(1099)
Отписани активи в резултат на бизнес комбинация	(14)	(195)	(113)	-	-	-	(6)	(328)
Вътрешен трансфер на активи	-	79	42	-	-	1 458	(1 579)	-
Салдо към 31 декември 2019 г.	8 547	29 262	137 000	429	2 757	20 819	7 179	205 993
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2019 г.	-	(3 424)	(35 145)	-	(1 648)	(10 075)	-	(50 292)
Амортизация на отписани активи	-	23	377	-	227	19	-	646
Амортизация на отписани активи в резултат на бизнес комбинация	-	138	19	-	-	-	-	157
Амортизация за периода	-	(868)	(4 940)	-	(288)	(2 579)	-	(8 675)
Салдо към 31 декември 2019 г.	-	(4 131)	(39 689)	-	(1 709)	(12 635)	-	(58 164)
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	8 547	25 131	97 311	429	1 048	8 184	7 179	147 829

	Земя	Сгради	Машини съоръжения и оборудване	Резервни части	Транс- портни средства	Други	Разходи и аванси за придобиване на ДМА	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2018 г.	8 554	26 765	134 162	229	2 495	16 806	7 378	196 389
Новопридобити активи	7	30	2 603	229	418	2 607	3 243	9 137
Новопридобити активи в резултат на бизнес комбинация	-	-	82	-	73	17	321	493
Отписани активи	-	-	(421)	(80)	(132)	(87)	(3 752)	(4 472)
Отписани активи в резултат на бизнес комбинация	-	-	(128)	-	(203)	-	(12)	(343)
Вътрешен трансфер на активи	-	-	489	-	-	-	(489)	-
Салдо към 31 декември 2018 г.	8 561	26 795	136 787	378	2 651	19 343	6 689	201 204
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2018 г.	-	(2 857)	(30 630)	-	(1 694)	(7 996)	-	(43 177)
Амортизация на отписани активи	-	-	379	-	131	86	-	596
Амортизация на отписани активи в резултат на бизнес комбинация	-	-	57	-	225	-	-	282
Амортизация за периода	-	(567)	(4 876)	-	(243)	(2 148)	-	(7 834)
Амортизация на новопридобити активи в резултат на бизнес комбинация	-	-	(75)	-	(67)	(17)	-	(159)
Салдо към 31 декември 2018 г.	-	(3 424)	(35 145)	-	(1 648)	(10 075)	-	(50 292)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	8 561	23 371	101 642	378	1 003	9 268	6 689	150 912

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

През 2019 г. са закупени активи представляващи оборудване за Концесионните находища в Групата и едно тежкотоварно полуремарке. Извършени са капитални ремонти на добивни сондажи на обща стойност 1 458 хил. лв.

Към 31 декември 2019 г. Ръководството е извършило тестове за обезценка на отделните позиции от притежаваните имоти, машини и съоръжения и не са открити основания за отчитане на обезценка към тази дата.

Балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията, заложили като обезпечение по заеми (виж пояснение 21) е представена както следва:

	Земя	Сгради	Машини, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
31 декември 2019 г.	509	16 295	58 638	99	12	75 553
31 декември 2018 г.	509	16 649	60 319	113	15	77 605

Активите с право на ползване са включени в нетната балансова стойност на „Имоти, машини и съоръжения“ както следва:

	Сгради	Машини, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Общо активи с право на ползване
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутна балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2019 г.	-	22 408	124	22 532
Ефект от МСФО 16 Лизинг	2 603	-	56	2 659
Новопридобити активи	-	-	151	151
Салдо към 31 декември 2019 г.	2 603	22 408	331	25 342
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2019 г.	-	(8 033)	(40)	(8 073)
Амортизация	(284)	(905)	(63)	(1 252)
Салдо към 31 декември 2019 г.	(284)	(8 938)	(103)	(9 325)
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	2 319	13 470	228	16 017

През 2018 г. Групата е признала лизингови активи и лизингови задължения само във връзка с онези договори за лизинг, които са били класифицирани като „финансов лизинг“ съгласно МСС 17 „Лизинг“. Активите са представени като част от „Имоти, машини и съоръжения“, а задълженията - като задължения по финансов лизинг в пасива на консолидирания отчет за финансовото състояние. За корекциите, свързани с първоначалното прилагане на МСФО 16 „Лизинг“ на 1 януари 2019 г., вижте пояснение 3.1.

11. Задължения по лизингови договори

	2019 хил. лв.	2018 хил. лв.
Задължения по лизингови договори – текуща част	2 302	1 834
Задължения по лизингови договори – нетекуща част	3 388	3 160
Задължения по лизингови договори	5 690	4 994

Групата наема офис помещения, паркови места, автомобили, търговски обекти, бензиностанция, газостанция и обслужваща сграда и други имоти по лизингови договори. С изключение на краткосрочните договори за лизинг и лизинга на активи с ниска стойност, всеки лизинг се отразява в консолидирания отчет за финансовото състояние като актив с право на ползване и задължение по лизинг. Групата класифицира активите си с право на ползване по последователен начин в своите имоти, машини и съоръжения (вижте пояснение 10).

Всеки лизинг обикновено налага ограничение, че активите с право на ползване могат да бъдат използвани само от Групата, освен ако Групата има договорно право да преотдава под наем

актива на трето лице. Лизинговите договори или не могат да бъдат отменени, или могат да бъдат отменени само при заплащане на значителни санкции за предсрочно прекратяване. Някои лизингови договори съдържат опция за директна покупка на основния актив по лизинга в края на срока на договора или за удължаване на лизинговия договор за следващ срок.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания						Общо '000 лв.
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 2 години '000 лв.	От 2 до 3 години '000 лв.	От 3 до 4 години '000 лв.	От 4 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	
31 декември 2019 г.							
Лизингови плащания	2 499	1 684	351	352	229	1 116	6 231
Финансови разходи	(197)	(93)	(58)	(47)	(38)	(108)	(541)
Нетна настояща стойност	2 302	1 591	293	305	191	1 008	5 690

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Общо '000 лв.
31 декември 2018 г.			
Лизингови плащания	2 038	3 294	5 332
Дисконтиране	(204)	(134)	(338)
Нетна настояща стойност	1 834	3 160	4 994

Справедливата стойност на задълженията по лизингови договори не се различава съществено от тяхната балансова стойност и отразява настоящата стойност на тези задължения, при лихвени проценти по обезпечени банкови заеми при подобни условия.

Лизингови плащания, които не се признават като пасив

Групата е избрала да не признава задължение по лизингови договори, ако те са краткосрочни (лизинги с очакван срок от 12 месеца или по-малко) или ако те са за наем на активи с ниска стойност. Плащания направени по тези лизингови договори се признават като разход по линейния метод. В допълнение, някои променливи лизингови плащания не могат да бъдат признавани като лизингови пасиви и се признават като разход в момента на възникването им.

Разходите за 2019 г., свързани с плащания, които не са включени в оценката на задълженията по лизингови договори, са както следва:

	2019 хил. лв.
Краткосрочни лизингови договори	152
Лизинг на активи с ниска стойност	8
Променливи лизингови плащания	15
	175

Разходите за лихви по лизингови договори, включени във финансовите разходи за годината, приключваща на 31 декември 2019 г. са 277 хил. лв. (2018 г.: 115 хил. лв.).

Общият изходящ паричен поток за лизингови договори за годината, приключваща на 31 декември 2019 г. е 1 482 хил. лв. (2018: 1 484 хил. лв.).

12. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земя, сгради и машини и съоръжения трайно прикрепени към сградите, които се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

През 2019 г. са извършени оценки от независим оценител за определяне справедлива стойност на активите. В резултат на това е отчетен приход в размер на 806 хил. лв. (2018 г.: обезценка в размер на 149 хил. лв.).

Промените в балансовите стойности представени в консолидирания отчет за финансовото състояние могат да бъдат обобщени както следва:

	‘000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2018 г.	76 936
Новопридобити активи:	
- чрез покупка	24
Отписани активи	(180)
Нетна загуба от промяна на справедливата стойност	(149)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	76 631
Отписани активи	(30)
Нетна печалба от промяна на справедливата стойност	806
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	77 407

Справедливата стойност на инвестиционните имоти към 31 декември 2019 г. е определена посредством оценка от лицензиран оценител „Брайт консулт“ ООД и се основава на следните подходи и методи: метод на пазарните аналози - за терените; метод на вещната стойност – за недвижимата собственост; и метод на амортизираната възстановителна стойност - за машините и съоръженията.

Същността на метода на пазарните аналози, използван за оценка на земята се състои в определяне стойността на оценявания обект на базата на достигнатите пазарни цени на аналогични обекти към момента на оценката. Същността на метода за оценка по вещната стойност за недвижими имоти - сграден фонд, се заключава в извеждане на справедливата пазарна стойност на база производствени разходи (разходи за строителство) за единица обем или площ, коригирани в съответствие с ценовата конюнктура и отчитане на фактическото им състояние към датата на оценката. Прилагането на метода на амортизираната възстановителна стойност за машините и съоръженията е свързано с определяне на следните величини: експлоатационната годност на оценявания актив и продажните цени на подобни активи към деня на оценката.

Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи оценявани периодически по справедлива стойност:

31 декември 2019 г.	Ниво 3
Балансова стойност на активите по местонахождение по обекти	‘000 лв.
Добрич	21 340
Балчик	11 186
Кардам	7 515
Тервел	7 656
Карапелит	5 613
Вълчи дол	5 552
Крушари	4 667
Стралджа	2 700
Долно Церовене	2 086
Бургас	1 816
Генерал Колево	2 033
Две могили	2 009
Нова Камена	1 577
Русе	924
Други	733
	77 407

Справедливата стойност на инвестиционните имоти за представения сравним период са както следва:

31 декември 2018 г.	Ниво 3
Балансова стойност на активите по местонахождение по обекти	‘000 лв.
Добрич	21 360
Балчик	11 189
Кардам	7 527
Тервел	6 601
Карапелит	5 623
Вълчи дол	5 561
Крушари	4 687
Стралджа	2 711
Долно Церовене	2 223
Бургас	1 853
Генерал Колево	2 035
Две могили	2 019
Нова Камена	1 580
Русе	926
Други	736
	76 631

Балансовата стойност на инвестиционните имоти, заложені като обезпечение по собствени задължения, е представена, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Балансова стойност				
31 декември 2019 г.	23 000	20 075	12 344	55 419
31 декември 2018 г.	23 000	20 098	12 392	55 490

Групата отдава инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг. Бъдещите минимални лизингови постъпления са представени, както следва:

	Минимални лизингови постъпления			
	До 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Към 31 декември 2019 г.	443	137	15	595
Към 31 декември 2018 г.	386	220	30	636

Към 31 декември 2019 г. Групата има следните сключени договори за наем като наемодател на зърнобази и покривни площи. Договорените наемни цени варират между 25 лв. и 14 хил. лв. в зависимост от наетата площ и местонахождението на актива отдаден под наем. Към 31 декември 2019 г. предплатените суми по договори за наем са 102 хил. лв. (2018 г.: 50 хил. лв.).

- Договор за наем с Мобилтел ЕАД от 03.01.2013 г. за ползване на покривни пространства със срок 03.01.2023 г.;
- Договор от 01.06.2016 г. с Клас олио ООД за наем на зърнобаза в с. Карапелит. Крайният срок на договора е 31.05.2020 г.;
- Договор за наем с БТК АД и споразумение от 19.11.2015 г. за ползване на покривни пространства със срок 19.11.2025 г.;
- Договор за наем с Агропласмент 92 - В АД от 01.08.2016 г. за наем на зърнобаза в с. Генерал Колево. Крайният срок на договора е 01.08.2021 г.;
- Договор за наем с Приста комерс ЕООД от 01.11.2013 г. за наем на зърнобаза в гр. Русе. Крайният срок на договора е 31.10.2021 г.
- Договори за наем с Олива АД от 23.08.2019 г. за наем на зърнобаза в гр. Балчик и с. Две могили. Крайният срок на договорите е 23.07.2020 г.

Преките оперативни разходи, свързани с инвестиционните имоти на Групата, са в размер на 337 хил. лв. (2018 г.: 337 хил. лв.).

13. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви/(активи)	31 декември 2018	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2019
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	8 079	(610)	7 410
Инвестиции в дъщерни дружества	5 562	2	5 564
Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	-	(164)	(164)
Текущи активи			
Финансови активи	(2 380)	60	(2 320)
Вземания от свързани лица	(1 069)	(122)	(1 191)
Търговски и други вземания	(177)	(11)	(188)
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	(192)	5	(187)
Други провизии	(70)	-	(70)
Задължения по лизингови договори	-	(2)	(2)
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	(126)	(9)	(135)
Финансови пасиви	(12)	(6)	(18)
Неизползвани данъчни загуби	(959)	127	(773)
	8 656	(730)	7 926
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	(4 985)		(5 048)
Отсрочени данъчни пасиви	13 641		12 974
Нетно отсрочени данъчни пасиви	8 656		7 926

Отсрочените данъци за сравнителния период 2018 г. могат да бъдат обобщени както следва:

Отсрочени данъчни пасиви/(активи)	31 декември 2017	Ефект от прилагане на МСФО 9	Признати в другия всеобхватен доход	Признати в собствения капитал	Промени в резултат на бизнес- комбинация	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2018
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи							
Имоти, машини и съоръжения	8 124	-		(67)	-	22	8 079
Инвестиции в дъщерни дружества	5 816	-	-	-	-	(254)	5 562
Текущи активи							
Финансови активи	107	(2 588)	-	-	-	101	(2 380)
Вземания от свързани лица	-	(1 022)	-	-	-	(47)	(1 069)
Търговски и други вземания	(437)	133	-	-	-	127	(177)
Нетекущи пасиви							
Пенсионни и други задължения към персонала	(355)	-	5	2	1	29	(318)
Други провизии	(60)	-	-	-	-	(10)	(70)
Текущи пасиви							
Финансови пасиви	(17)	-	-	-	-	5	(12)
Неизползвани данъчни загуби	(976)	-	-	-	-	17	(959)
	12 202	(3 477)	5	(65)	1	(10)	8 656
Признати като:							
Отсрочени данъчни активи	(1 845)						(4 985)
Отсрочени данъчни пасиви	14 047						13 641
Нетно отсрочени данъчни пасиви	12 202						8 656

Всички отсрочени данъчни пасиви са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Сумата на неизползваните данъчни загуби и кредити, за които в консолидирания отчет за финансовото състояние не е бил признат отсрочен данъчен актив, възлиза на 2 171 хил. лв.

Година на данъчната загуба	Година, до която може да се приспада	Данъчна загуба ‘000 лв.
2014	2019	770
2017	2022	173
2018	2023	1 228
Общо		2 171

14. Материални запаси

Материалните запаси признати в консолидирания отчет за финансовото състояние могат да бъдат анализирани както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Материали и консумативи	8 923	8 422
Стоки	5 309	7 186
Продукция	1 585	1 943
Незавършено производство	1 486	1 082
Материални запаси	17 303	18 633

Към 31 декември 2019 г. материални запаси на Групата с балансова стойност 4 785 хил. лв. (2018 г.: 6 903 хил. лв.) са предоставени като обезпечение на задължения по получени банкови заеми.

15. Финансови активи

Краткосрочните финансови активи през представените отчетни периоди включват различни инвестиции, които са държани за търгуване в краткосрочен период, както и предоставени заеми и лихви по тях.

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Нетекущи финансови активи		
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата		
- Некотирувани капиталови инструменти	16 002	16 066
	16 002	16 066
Текущи финансови активи		
Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата:		
- Борсови капиталови инструменти	2 535	3 534
- Некотирувани капиталови инструменти	2	-
Дългови инструменти по амортизирана стойност:		
- Предоставени заеми	4 540	3 063
<i>Брутна стойност</i>	21 822	18 445
<i>Обезценка</i>	(17 282)	(15 382)
- Вземания по договор за цесия	29 076	21 499
<i>Брутна стойност</i>	35 027	28 731
<i>Обезценка</i>	(5 951)	(7 232)
- Вземания по лихви по предоставени заеми	273	149
<i>Брутна стойност</i>	314	2 523
<i>Обезценка</i>	(41)	(2 374)
Общо краткосрочни финансови активи	36 426	28 245

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби на краткосрочните финансови активи може да бъде представено по следния начин:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	24 988	352
Ефект от прилагане на МСФО 9 към 1 януари	-	25 559
Коректив за очаквани кредитни загуби	639	642
Възстановяване на загуба от обезценка	(837)	(1 460)
Отписани несъбираеми суми	(277)	(105)
Други изменения	(1 239)	-
Салдо към 31 декември	23 274	24 988

15.1. Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи по амортизирана стойност включват предоставени заеми, цесии и лихви.

Групата има договори за предоставено временно финансиране на търговски дружества с падежи на погасяване настъпващи през 2020 г. и с лихвени проценти по тях в диапазон от 4% до 6,5%.

Всички предоставени търговски договори са необезпечени.

Групата има сключени договори за цесии, чиито срокове на погасяване изтичат през 2020 г. Някои от договорите за цесии са свързани с вземания, по които се дължи лихва в диапазон от 4% до 6,5%.

15.2. Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		
Борсови капиталови инструменти	2 535	3 534
- ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ	2 485	2 496
- Химснаб България АД	45	43
- Софарма АД	5	5
- ДФ Реал финанс Високодоходен фонд	-	990
Некотиранни капиталови инструменти	16 004	16 066
- Пенсионноосигурително дружество „ЦКБ Сила“ АД	16 001	15 905
- АК Пластик ЕООД	2	-
- ДЗСР „Огоста 2000“ ООД Монтана	1	1
- Омега финанс ООД	-	160
Балансова стойност	18 539	19 600

С Протокол на ОСА на акционерите на Пенсионноосигурително дружество ЦКБ-СИЛА АД от 27.06.2019 г. е взето решение за разпределяне на дивиденди от печалбата за 2018 г. на дружеството. В резултат на решението в Групата са начислени приходи от дивиденди в размер 4,29 лв. за една акция, общо 437 хил. лв. (2018 г.: 388 хил. лв. дивидент).

През 2019 г. Групата не е получила дивидент от другите си инвестиции в капиталови инструменти.

15.3. Оценяване по справедлива стойност

Следната таблица представя финансовите активи и пасиви отчетани по справедлива стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние в съответствие с йерархията на справедливата стойност.

Тази йерархия групира финансовите активи и пасиви в три нива въз основа на значимостта на входящата информация използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви. Йерархията на справедливата стойност включва следните нива:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;

- 2 ниво: входяща информация различна от пазарни цени включени на ниво 1 която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация използвана за определянето на справедливата му стойност.

Финансовите активи и пасиви оценявани по справедлива стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние са групирани в следните категории съобразно йерархията на справедливата стойност.

31 декември 2019 г.

Ниво 1
'000 лв.

Активи

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Акции в ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ	2 485
Акции в Химснаб България АД	45
Акции в Софарма АД	5
Нетна справедлива стойност	2 535

31 декември 2018 г.

Ниво 1
'000 лв.

Активи

Финансови активи държани за търгуване

Акции в ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ	2 496
ДФ Реал финанс Високодоходен фонд	990
Акции в Химснаб България АД	43
Акции в Софарма АД	5
Нетна справедлива стойност	3 534

Определяне на справедливата стойност на ниво 1

За финансовите активи и пасиви на Групата класифицирани на ниво 1 се използват техники за оценяване базирани на значима входяща информация, която се наблюдава на активни пазари. Началното салдо на финансовите инструменти, включени на това ниво може да бъде равнено с крайното им салдо към отчетната дата, както следва:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Начално салдо	3 534	2 465
Продажби	(990)	-
Покупка	-	990
Преоценка	(9)	79
Крайно салдо	2 535	3 534

Всички пазарно търгувани капиталови инструменти са представени в български лева и са публично търгувани на Българска фондова борса АД. Справедливите стойности са били определени на база на техните борсови цени-продава към отчетната дата.

16. Търговски и други вземания

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Текущи търговски и други вземания		
Търговски вземания, брутна сума	6 716	8 531
Очаквани кредитни загуби	(502)	(1 594)
Търговски вземания, нетна сума	6 214	6 937
Съдебни и присъдени вземания		
Брутна сума	110	203
Очаквани кредитни загуби	842	839
Други	(732)	(636)
Брутна сума	69	64
Очаквани кредитни загуби	239	233
Финансови активи	(170)	(169)
	6 393	7 204
Предоставени аванси	4 318	17 139
Предплатени услуги	238	282
Данъчни вземания	48	13
Други вземания	114	66
Нефинансови активи	4 718	17 500
Текущи търговски и други вземания	11 111	24 704

Към 31 декември 2019 г. Групата отчита вземания по предоставени аванси в размер на 4 318 хил. лв. (2018 г.: 17 139 хил. лв.) основно във връзка със сключени договори за покупка на зърнени култури и други стоки.

Всички търговски вземания и вземанията по предоставени аванси на Групата са прегледани относно настъпили събития на неизпълнение, а за всички търговски вземания е приложен опростен подход за определяне на очакваните кредитни загуби към края на периода.

Изменението в обезценката на вземанията може да бъде представено по следния начин:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Финансови активи		
Салдо към 1 януари	2 399	131
Ефект от прилагане на МСФО 9 към 1 януари	-	6 138
Възстановяване на загуба от обезценка	(60)	(1 293)
Отписани суми (несъбираеми)	(770)	(3 054)
Загуба от обезценка	103	477
Други изменения	(268)	-
Салдо към 31 декември	1 404	2 399

Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Анализ на необезценените просрочени търговски и други вземания е представен в пояснение 39.2.

17. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
-български лева	2 710	3 836
-евро	822	1 356
-щатски долари	54	54
Блокирани парични средства (в български лева)	523	470
Брутна стойност на пари и парични еквиваленти	4 109	5 716
Очаквани кредитни загуби и загуби от обезценка	(54)	(3)
Пари и парични еквиваленти	4 055	5 713

Блокираните парични средства са формирани на следното основание:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
ЦКБ АД, Клон Плевен и Клон Централен София – Внесени суми по набирателни сметки по „Фонд за напускане“	494	461
ЦКБ АД, Клон Централен София – издадени банкови гаранции	7	7
Други блокирани парични средства	22	2
	523	470

Групата е задължена да открива набирателни банкови сметки („Фонд за напускане“) и да внася средства по тях във връзка с възстановяване на разходи при напускане на концесионните площи. Сумите, акумулирани по тези сметки, могат да се използват само и единствено във връзка с дейностите по окончателно напускане на концесионната площ след писмено уведомление на концедента до банката.

Групата е заделила очаквани кредитни загуби в размер на 54 хил. лв. (31 декември 2018 г.: 3 хил. лв.) във връзка с пари и парични еквиваленти. Очакваните кредитни загуби са признати вследствие на риска, на който Групата е изложена към финансовите институции.

18. Собствен капитал

18.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на компанията майка Зърнени храни България АД се състои от 195 660 287 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на дружеството-майка.

	2019 Брой акции	2018 Брой акции
Брой издадени и напълно платени акции: В началото на годината	195 660 287	195 660 287
Общ брой оторизирани, издадени и напълно платени акции на 31 декември	195 660 287	195 660 287

Списъкът на основните акционери на Дружеството-майка е представен както следва:

	31 декември 2019 Брой акции	31 декември 2019 %	31 декември 2018 Брой акции	31 декември 2018 %
Химимпорт АД	124 528 577	63,65	124 528 577	63,65
Инвест кепитъл АД	18 338 320	9,37	18 338 320	9,37
УПФ Съгласие	13 641 776	6,97	13 641 776	6,97
Други юридически лица	24 822 197	12,69	25 242 141	12,90
Физически лица	14 329 417	7,32	13 909 473	7,11
	195 660 287	100,00	195 660 287	100,00

18.2. Премииен резерв

През 2012 г. е извършено увеличение на капитала съгласно решение на извънредно Общо събрание на акционерите от 30 ноември 2012 г. и във връзка с договор за преобразуване чрез вливане по чл. 262д от Търговския закон от 31 август 2012 г. и анекс №1 към него от 11 октомври 2012 г. сключени между Зърнени храни България АД и Химимпорт Груп ЕАД. Вливането е извършено при условията на универсално правоприемане. Във връзка с горепосочения договор, Дружеството-майка емитира 24 874 687 бр. нови безналични, непривилегировани, поименни акции, с право на глас, с право на ликвидационен дял, с номинална стойност от 1 лв. и с емисионна стойност от 2,70 лв. за всяка една. В резултат на вливането е формиран нетно премиен резерв в размер на 16 113 хил. лв.

18.3. Други резерви

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Законови резерви	18 220	18 206
Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи	(483)	(479)
Други резерви	19 872	21 360
	37 609	39 087

19. Провизии

Всички провизии, отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, се считат за дългосрочни, тъй като са свързани с провизиране на разходи по „Фонд за напускане“ във връзка с концесионните договори на дъщерно дружество Проучване и добив на нефт и газ АД.

Балансовите стойности на провизиите могат да бъдат представени, както следва:

	Фонд за напускане ‘000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2018 г.	598
Заделена провизия	103
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	701
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	701

Провизии за „Фонд за напускане“ по находища:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Долни Луковит	134	134
Искър Запад	133	133
Тюленово	90	90
Селановци	83	83
Долни Дъбник	57	57
Горни Дъбник	48	48
Бутан Юг	42	42
Маринов Геран	23	23
Бърдарски Геран	20	20
Староселци	19	19
Долни Луковит – запад	20	20
Българево	24	24
Дуранкулак	8	8
Балансова стойност	701	701

20. Възнаграждения на персонала

20.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(14 858)	(15 002)
Разходи за социални осигуровки	(2 750)	(2 691)
Разходи за обезщетения при пенсиониране	(466)	(234)
Разходи за компенсируеми отпуски	(671)	(767)
Разходи за персонала	(18 745)	(18 694)

20.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала признати в консолидирания отчет за финансовото състояние се състоят от следните суми:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Обезщетения по Кодекса на труда при пенсиониране	1 701	1 728
Пенсионни и други задължения към персонала	1 701	1 728
	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Текущи:		
Задължения за заплати	1 341	1 095
Задължения за социални осигуровки	834	716
Задължения за неизползвани отпуски	1 012	957
Обезщетения по Кодекса на труда при пенсиониране	367	294
Пенсионни и други задължения към персонала	3 554	3 062

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи и бивши служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2020 г. Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период и различни пенсионни плащания. С изключение на пенсионните задължения към служителите, които следва да се пенсионира в следващите 12 месеца, останалата част от задължения се счита за дългосрочна.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“.

Планът излага Групата на актюерски рискове като лихвен риск, риск от промяна в продължителността на живота и инфлационен риск.

Лихвен риск

Настоящата стойност на задълженията по планове с дефинирани доходи е изчислена с дисконтов процент, определен на базата на пазарната доходност на висококачествени корпоративни облигации. Падежът на облигациите съответства на очаквания срок на задълженията по планове с дефинирани доходи и те са деноминирани в български лева. Спад в пазарната доходност на висококачествените корпоративни облигации ще доведе до увеличение на задълженията по планове с дефинирани доходи на Групата, въпреки че се очаква това да бъде частично компенсирано чрез увеличение в справедливата стойност на активите по плана.

Риск от промяна в продължителността на живота

Увеличение на очакваната продължителност на живота на служителите би довело до увеличение в задълженията по планове с дефинирани доходи.

Инфлационен риск

Увеличение на инфлацията би довело до увеличение в задълженията по планове с дефинирани доходи.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са, както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 1 януари	2 022	2 078
Разходи за текущ трудов стаж	269	206
Разходи за лихви	22	30
Нетна актюерска загуба, призната през периода в отчета за печалбите или загубите	(2)	(7)
Преоценки - актюерски загуби от промени в опита	26	111
Преоценки - актюерски печалби от промени в демографските предположения	(43)	(113)
Преоценки - актюерски загуби/(печалби) от промени във финансовите предположения	21	(52)
Изплатени доходи	(247)	(231)
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	2 068	2 022
Представени в отчета за финансовото състояние като:		
Нетекущи пасиви	1 701	1 728
Текущи пасиви	367	294

При определяне на пенсионните задължения са използвани следните актюерски допускания:

	2019	2018
<u>Демографски допускания</u>		
- Смъртност	Таблица за смъртност 2016-2018 на НСИ	Таблица за смъртност 2011-2013 на НСИ
- Вероятност за оттегляне	4%	4%
<u>Финансови допускания</u>		
- Ръст на брутна работна заплата		
За първите три години	1%	2%
За останалия период	1%	1%
- Дисконтов фактор	1.5%	1.5%

Ръководството на Групата е направило тези предположения след консултации с независими актюерски оценители. При изчисляването на задължението към наетите лица е използван Кредитния метод на прогнозираните единици. Посочените допускания са използвани при определянето на размера на задълженията за изплащане на дефинирани доходи за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството. Действителните резултати обаче могат да се различават от направените предположения.

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Групата, призната в печалбата или загубата, може да бъде представена, както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Разходи за текущ трудов стаж	269	206
Разходи за лихви	22	30
Нетна актюерска загуба, призната през периода в отчета за печалбите или загубите	(2)	(7)
Общо разходи, признати в печалбата или загубата	289	229

Разходите за текущ трудов стаж са включени в „Разходи за персонала“. Разходите за лихви са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Групата, призната в другия всеобхватен доход, може да бъде представена, както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Актьорски загуби от промени в опита	(26)	(111)
Актьорски печалби от промени в демографските предположения	43	113
Актьорски печалби/ (загуби) от промени във финансовите предположения	(21)	52
Общо (разходи)/ приходи, признати в другия всеобхватен доход	(4)	54

На базата на минал опит Групата очаква да плати вноски по плана за дефинирани доходи за 2019 г. в размер на 367 хил. лв. (2018 г.: 294 хил. лв.)

Средно претеглената продължителност на задължението за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември 2019 г. е 5 години.

Значимите актьорски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент, очакваният процент на увеличение на заплатите и средната продължителност на живота. Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези актьорски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември 2019 г.

Промени в значими актьорски предположения	Увеличение с 0.5%	Намаление с 0.5%
Дисконтов процент		
Увеличение/(намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(58)	62
Процент на увеличение на заплатите		
Увеличение/(намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	61	(58)
Процент на текучество		
Увеличение/(намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(59)	49

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи, тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

21. Финансови пасиви

		Текущи		Нетекущи	
		2019	2018	2019	2018
		‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Финансови пасиви	отчитани по				
амортизирана стойност:					
Задължения по облигационен заем	21.1	2 417	2 488	-	2 347
Задължения по банкови заеми	21.2	5 202	30 105	27 172	7 134
Задължения по търговски заеми	21.3	173	235	-	-
Задължения по цесии	21.4	1 208	829	-	-
Задължения за лихви		69	258	-	-
Общо балансова стойност		9 069	33 915	27 172	9 481

21.1. Облигационен заем

На 2 февруари 2009 г. е обявено съобщение за сключен облигационен заем със следните параметри:

- Емитент издател на емисията – Асенова крепост АД
- Дата на емитиране - 30 януари 2009 г.;
- Размер на облигационната емисия – 6 000 000 EUR;
- Брой облигации - 6 000 броя;
- Срок на емисията – 30 януари 2020 г.;
- Валута – EUR;

- Лихва – 7.20% проста годишна лихва;
- Период на лихвено плащане – веднъж на шестмесечие на 30 януари и 30 юли

Плащанията по облигационния заем се обслужват от Централен Депозитар АД. Първата дата на падеж на плащане на главница е на 30 януари 2015 г.

Към датата на консолидирания финансов отчет последната вноса и съответните лихви към нея не са погасени. В резултат е постигнато споразумение с облигационерите, че няма да предявят претенции по отношение на просрочената последна падежна вноса от облигацията.

През отчетния период разходите за лихви по облигационния заем в размер на 183 хил. лв. са отразени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“.

21.2. Банкови заеми

Към 31 декември 2019 г. банковите заеми могат да бъдат представени както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Българска банка за развитие АД	23 449	24 702
УниКредит Булбанк АД	5 367	7 000
Банка ДСК ЕАД	3 247	4 033
Тексим Банк АД	311	335
Алфа Банк АД	-	1 169
Общо балансова стойност	32 374	37 239

Банков револвиращ кредит:

- Име на кредитора – Банка ДСК ЕАД;
- Договор от дата – 28 януари 2008 г.;
- Лихвен процент – 1 месечен EURIBOR плюс 4 пункта надбавка;
- Падеж – 25 октомври 2024 г.

Банков револвиращ кредит

- Име на кредитора - Българска банка за развитие АД;
- Договор от дата – 21 юни 2013 г.;
- Лихвен процент – 3 месечен EURIBOR плюс 3 пункта надбавка, но не по-малко от 6,0%;
- Падеж – 20 март 2029 г.

Банков револвиращ кредит

- Име на кредитора - УниКредит Булбанк АД;
- Договор от дата – 13 декември 2013 г.;
- Лихвен процент – осреднен депозитен индекс (ОДИ) плюс 2.657% надбавка;
- Падеж – 30 септември 2024 г.

Банков револвиращ кредит

- Име на кредитора – Българска банка за развитие АД;
- Договор от дата – 21 юни 2013 г.
- Лихвен процент – 3 месечен EURIBOR плюс 3 пункта надбавка, но не по-малко от 6.5%;
- Падеж – 22 май 2023 г.

Банков кредит

- Име на кредитора – Тексим банк АД;
- Договор от дата – 1 юни 2018 г.
- Лихвен процент – БЛП в лева 2,5% и договорена надбавка за кредитен риск в размер на 1 пункт или общо договорен процент 3.5 %
- Падеж – 20 ноември 2020 г.

Банков кредит

- Име на кредитора – Тексим банк АД;
- Договор от дата – 8 октомври 2019 г.
- Лихвен процент – БЛП в лева 2.5 % плюс договорна надбавка за кредитен риск 1 % или общо договорен процент 3.5 %;

- Падеж – 20 септември 2021 г.

Банковите заеми на Групата са обезпечени със залог на текущи активи, имоти, машини и съоръжения и инвестиционни имоти.

21.3. Търговски заеми

Към 31 декември 2019 г. Групата е получила заеми по сключени договори, чийто падеж настъпва през 2020 г. Лихвени проценти по договорите в диапазон от 4.5% до 5%.

Балансовата стойност на търговските заеми се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

21.4. Задължения по цесии

Към 31 декември 2019 г. Групата отчита задължения по цесии по договори, чийто срок на погасяване изтича през 2020 г.

22. Търговски и други задължения

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Нетекущи:		
Финансирания	1 564	2 075
Предплатени приходи	148	445
Нефинансови пасиви	<u>1 712</u>	<u>2 520</u>
Нетекущи търговски и други задължения	1 712	2 520
Текущи:		
Търговски задължения	5 500	5 868
Концесионно възнаграждение	1 064	1 212
Други задължения	22	58
Финансови пасиви	<u>6 586</u>	<u>7 138</u>
 Данъчни задължения	1 718	1 805
Финансирания	511	512
Аванси за стоки и услуги	486	325
Предплатени услуги	152	76
Други задължения	347	911
Нефинансови пасиви	<u>3 214</u>	<u>3 629</u>
Текущи търговски и други задължения	9 800	10 767

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

23. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани както следва:

	2019 '000 лв.	2018 '000 лв.
Приходи от продажба на стоки	20 802	25 034
Приходи от продажба на продукция	45 604	51 054
Приходи от предоставяне на услуги	3 861	2 683
Приходи от наеми	3 379	5 349
Приходи от преработка на ишлеме	2 236	-
Приходи от предоставяне на пара	453	-
Други приходи от продажби	70	259
	<u>76 405</u>	<u>84 379</u>

24. Други приходи

Другите приходи на Групата включват:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Отписани задължения	590	2 174
Отписване на обезценка по МСФО	914	1 884
Приходи от продажба на вземания	412	-
Приходи от неустойки	-	947
Други	1 429	1 226
	3 345	6 231

25. (Загуба)/Печалба от продажба на нетекущи активи

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Приходи от продажба	26	321
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(30)	(217)
	(4)	104

26. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Разходи за основни суровини и материали	(17 719)	(18 604)
Разходи за електрическа енергия	(2 931)	(2 503)
Разходи за горива	(430)	(969)
Разходи за резервни части и смазочни материали	(839)	(670)
Разходи за вода	(89)	(90)
Разходи за канцеларски материали	(39)	(41)
Други разходи за материали	(84)	(909)
	(22 131)	(23 786)

27. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Концесионни възнаграждения	(2 356)	(2 349)
Разходи за застраховки	(560)	(567)
Транспортни услуги	(433)	(571)
Разходи за ремонт и поддръжка	(279)	(295)
Разходи за независим финансов одит	(211)	(210)
Разходи за наеми	(175)	(593)
Разходи за абонаментни услуги	(149)	(173)
Охрана	(143)	(157)
Консултантски услуги	(131)	(274)
Разходи за телефонни услуги и комуникации	(39)	(59)
Правни разходи	(37)	(70)
Разходи за такси	(37)	(43)
Сервизни услуги за сондаж	-	(31)
Други разходи за външни услуги	(2 137)	(1 140)
	(6 687)	(6 532)

Възнагражденията за услуги, предоставяни от регистрирани одитори на компанията-майка и нейните дъщерни предприятия за 2019 г. включват 211 хил. лв. През годината са предоставени допълнителни услуги с възнаграждение в размер на 11 хил. лв., които не са в обхвата на забранените услуги по чл. 5 от Регламент (ЕС) 537/2014. Не са предоставяни данъчни консултации или други услуги, несвързани с одита, различни от посочените по-горе.

Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

28. Други разходи

Другите разходи на Групата включват:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Обезценка на разходи за търсене и проучване	(2 390)	(2 103)
Обезценка на инвестиция, отчитана по метода на собствения капитал	(1 643)	-
Обезценка на вземания по МСФО	(942)	(1 194)
Отписана репутация	(895)	-
Разходи за неустойки и забави, глоби и санкции	(625)	(407)
Разходи за данъци	(494)	(503)
Отписани вземания	(275)	(277)
Обезценка на дългосрочни финансови активи	(160)	-
Разходи за командировки	(93)	(100)
Обезценка на парични средства	(51)	(3)
Брак и ликвидация на активи	-	(168)
Други разходи	(421)	(602)
	(7 989)	(5 357)

29. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди са:

Финансови разходи

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Разходи за лихви по финансов лизинг	(277)	(115)
Разходи по заеми, отчитани по амортизирана стойност:		
Заеми по амортизирана стойност	(3 099)	(4 124)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	(3 376)	(4 239)
Общо разходи за лихви отчетени в печалбата или загубата	(3 376)	(4 239)
Загуба от продажна цена на финансови вземания	(956)	-
Банкови такси и комисионни	(293)	(415)
Нетни разходи за лихви по планове с дефинирани доходи	(22)	(8)
Други финансови разходи	(77)	(6)
Общо финансови разходи	(4 724)	(4 668)

Финансови приходи

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Приходи от лихви върху финансови активи отчитани по амортизирана стойност	2 990	2 323
Приходи от лихви върху пари и парични еквиваленти	1	223
Общо приходи от лихви по финансови активи които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	2 991	2 546
Печалба/ (Загуба) от продажба на финансови активи	4 973	(285)
Приходи от дивиденди	437	388
Общо финансови приходи	8 401	2 649

30. Други финансови позиции

Другите финансови позиции включват:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Промяна в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	88	89
Загуба от промяна във валутните курсове по вземания и задължения, нетно	(10)	(78)
Други финансови позиции	78	11

31. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци базирани на ефективната данъчна ставка в размер на 10% (2018 г.: 10%) и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	4 124	7 297
Елиминации	1 676	3 603
Резултат преди консолидационни корекции в т.ч.:	5 800	10 900
реализирана загуба в Групата	(480)	(216)
печалба подлежаща на облагане в Групата	6 280	11 116
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци	(628)	(1 116)
Данъчен ефект от:		
Корекции за приходи освободени от данъчно облагане	1 688	1 909
Корекции за разходи непризнати за данъчни цели	(1 419)	(1 248)
Текущ разход за данъци върху дохода	(359)	(455)
Отсрочени данъчни разходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	730	10
Разходи за данъци върху дохода	371	(445)

Отсрочени данъчни разходи, признати в другия всеобхватен доход - (5)
Отсрочени данъчни приходи, признати в собствения капитал - 3 542

Пояснение 13 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви включваща стойностите признати директно в другия всеобхватен доход и в собствения капитал.

32. Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба подлежаща на разпределение между акционерите на предприятието майка.

Средно претегленият брой акции използван за изчисляването на основния доход на акция както и нетната печалба подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции е представен както следва:

	2019	2018
Печалба подлежаща на разпределение (в лв.)	4 561 000	4 840 000
Средно претеглен брой акции	195 660 287	195 660 287
Основен доход на акция (в лв. за акция)	0,02	0,02

33. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват нейните собственици, асоциираните предприятия и други свързани лица под общ контрол, ключовия управленски персонал и други свързани лица описани по-долу.

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции. Всички текущи вземания и задължения на Групата от свързани лица се очаква да бъдат уредени в срок до 12 месеца от датата на изготвяне на финансовия отчет на Групата.

33.1. Сделки със собствениците

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Получени заеми, цесии и начислени лихви	5 496	1 284
Погасени предоставени заеми, цесии и разходи за лихви	(7 299)	(1 271)
Покупка на активи и услуги	(486)	(117)

33.2. Сделки с асоциирани предприятия

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Продажба на активи и услуги	795	781
Други	(9)	(8)

33.3. Сделки с други свързани лица под общ контрол

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Продажба на активи и услуги	1 818	2 340
Покупка на активи и услуги	(1 110)	(1 197)
Получени заеми, репа, цесии и лихви	18 004	2 020
Върнати заеми, репа, цесии и начислени лихви	(19 545)	(2 072)

33.4. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на Управителния съвет и Надзорния съвет на Дружеството-майка и лицата участващи в управлението на дъщерните дружества. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2019 хил. лв.
Краткосрочни възнаграждения:	
Заплати, включително бонуси	(1 070)
Разходи за социални осигуровки	(58)
Общо възнаграждения	(1 128)

34. Разчети със свързани лица в края на годината

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Текущи вземания от:		
- собственици		
Бруто вземания преди обезценка	36 488	32 442
Загуби от обезценка на вземания	(3 771)	(3 700)
	32 717	28 742
- асоциирани предприятия		
Бруто вземания преди обезценка	920	418
Загуби от обезценка на вземания	(71)	(2)
	849	416
- други свързани лица под общ контрол		
Бруто вземания преди обезценка	8 445	1 223
Загуби от обезценка на вземания	(1 581)	(31)
	6 864	1 192
Общо текущи вземания от свързани лица	40 430	30 350

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Нетекущи задължения към:		
- други свързани лица под общ контрол	91	144
Нетекущи задължения	91	144
Текущи задължения към:		
- собственици	222	598
- други свързани лица под общ контрол	20 840	22 221
Общо текущи задължения към свързани лица	21 062	22 819
Общо задължения към свързани лица	21 153	22 963

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби на вземанията от свързани лица може да бъде представено по следния начин:

	2019 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	3 733
Очаквани кредитни загуби	200
Възстановяване на загуба от обезценка	(17)
Други изменения	1 507
Салдо към 31 декември	5 423

Към 31 декември 2019 г. вземанията от свързани лица са формирани от вземания по заеми, цесии, лихви, търговски и други вземания.

Съгласно клаузите на договорите падежите на вземанията по заеми и цесии са краткосрочни – дължими от третата страна в рамките на 1 година от датата на подписване на договора. Договорените лихвени равнища варират между 3,8% и 6%. Търговските заеми са необезпечени.

Към 31 декември 2019 г. текущите задължения към свързани лица са формирани от задължения по заеми, цесии, лихви, търговски и други задължения.

Част от задължението към други свързани лица под общ контрол на стойност 2 255 хил. лв. към 31 декември 2019 г. на основание репо сделка е възникнало във връзка с договор за продажба на ценни книжа с ангажимент за обратното им изкупуване на определена дата, с фиксиран брой и фиксирана цена, които Дружеството-майка използва като инструмент за финансиране. Задължението по репо сделка е обезпечено с финансовите инструменти - обект на репо сделката с балансова стойност 4 114 хил. лв. Договорените лихвени проценти за периода между датата на прехвърляне и обратно придобиване на ценните книжа са в рамките на пазарните нива - 7%.

Към 31 декември 2019 г. Групата е страна по страна по лизингови договори със свързани лица.

Бъдещите минимални лизингови плащания по лизингови договори към 31 декември 2019 г. са както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			
	До 1	1-2	2-3	Общо
	година хил. лв.	години хил. лв.	години хил. лв.	хил. лв.
31 декември 2019 г.				
Лизингови плащания	76	26	10	112
Финансови разходи	(2)	-	-	(2)
Нетна настояща стойност	74	26	10	110

Допълнителна информация за видовете активи с право на ползване е представена в пояснение 10.

35. Безналични сделки

През представения отчетен период Групата е осъществила следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в консолидирания отчет за паричните потоци:

- Във връзка с прилагането на МСФО 16 „Лизинг“ през 2019 г. Групата е признала активи с право на ползване на обща стойност 2 810 хил. лв.
- Групата е закрила част от вземанията в размер на 14 597 хил. лв. с договор за цесия.

За съпоставимия период 2018 г. извършените безналични сделки могат да бъдат представени както следва:

- През 2018 г. задължения по договор за временна финансова помощ към ЗАД Армеец в размер на 1 693 хил. лв. главница и 481 хил. лв. лихви са закрити чрез прихващането им срещу вземания от ЗАД Армеец, получени с договор за цесия с Инвест кепитъл АД.

36. Поети задължения по концесионни договори

Концесия Пристанище Балчик

По договор за концесия Групата има поети задължения да експлоатира и поддържа Пристанищен терминал – Балчик, териториално-обособена зона от Пристанище за обществен транспорт с национално значение – Варна, да извърши инвестиции съгласно Инвестиционна програма, да поддържа определен средногодишен товарооборот и да прилага определена социална програма по отношение на персонала.

По договора за концесия Групата се задължава:

- да поддържа Пристанищен терминал – Балчик в експлоатационна годност за срока на концесия;
- да извършва пристанищни услуги, без право да наема подизпълнители за това;
- да извърши инвестициите по приетата Инвестиционна програма като размера на задължителните инвестиции за първите две години от срока на концесия да са в размер не по-малък от 1 097 900 лв., а за целия период на договора – не по-малък от 3 474 800 лв.;
- да изработва и предоставя за одобрение от Концедента ежегодно годишни инвестиционни програми за обекта на концесия;
- предварително да съгласува и да получава одобрение от Концедента за извършване на подобрения върху обекта на концесия;
- да заплаща концесионното възнаграждение в размер, при условия, по ред и в срокове, определени в концесионния договор;
- да застрахова Обекта на концесия;
- да поддържа банкови гаранции за изпълнение за срока на договора;
- да изпълнява направените предложения в Бизнес предложението и предложението за средногодишен товарооборот.

Концесионерът се задължава да предоставя и поддържа за всяка поредна година от действието на концесионния договор нови, потвърдени, безусловни и неотменяеми годишни банкови гаранции, издадени от банки, одобрени от Концедента, както следва:

- Гаранция в размер на 430 хил. лв. (220 хил. евро) за гарантиране изпълнението на концесионния договор, включително задълженията за плащане на концесионното възнаграждение, за товарооборот, за плащане на лихви и неустойки и други, определени в концесионния договор.

На 29 март 2018 г. е сключен договор за издаване на банкова гаранция за сумата от 220 хил. евро със срок на гаранцията до 31 юли 2019 г. Договорът за банкова гаранция е сключен за обезпечаване на изпълнението на задълженията на Дружеството по Договора за концесия.

В случай на плащане по издадените гаранции от страна на ЦКБ АД, банката оформя целеви кредит на името на Групата за срок от 30 дни при лихва в размер на 35 %. За обезпечаване на всички вземания на ЦКБ АД, които са възникнали при реализация на гаранцията, Групата учредява в полза на Банката обезпечения съгласно Рамков договор за издаване на банкови гаранции и обезпечаване на договорен лимит.

Групата следва да направи инвестиции през 2020 г. в общ размер на 73 хил. лв. за четиринадесетата инвестиционна година от срока на концесията в следните направления:

- Разходи по изпълнение Плана за собствен мониторинг и Програма за управление на отпадъците на обща стойност 3 хил. лв.;
- Основен ремонт и поддръжка в експлоатационна годност на пристанищния терминал на обща стойност 10 хил. лв.
- Консултации по изпълнение на Договора за концесия на обща стойност 60 хил. лв.

Срокът за изпълнение на инвестициите е до 31 декември 2020 г.

Концесии за добив на нефт и газ

Основната си дейност дъщерно дружество ПДНГ АД осъществява въз основа на предоставени от държавата концесионни права и сключени 13 концесионни договори както следва: Концесионен договор за добив на суров нефт от находище "Бърдарски геран", Концесионен договор за добив на суров нефт от находище "Горни Дъбник", Концесионен договор за добив на суров нефт и природен газ от находище "Долни Дъбник", Концесионен договор за добив на суров нефт и природен газ от находище "Долни Луковит", Концесионен договор за добив на суров нефт от находище "Долни Луковит - запад", Концесионен договор за добив на суров нефт и природен газ от находище "Селановци", Концесионен договор за добив на суров нефт от находище "Староселци", Концесионен договор за добив на суров нефт от находище "Тюленово", Концесионен договор за добив на природен газ от находище "Българево", Концесионен договор за добив на суров нефт и природен газ от находище "Маринов геран" и Концесионен договор за добив на суров нефт и природен газ от находище "Бутан – юг", Концесионен договор за добив на природен газ от находище "Дуранкулак" и Концесионен договор за добив на подземни богатства - нефт и природен газ – природен газ и кондензат от находище „Искър запад“.

С Решение №762 на МС от 13 декември 2019 г. е прието отправеното от ПДНГ АД предложение за изменение на Концесионен договор за добив на суров нефт от Находище „Долни Дъбник“, Община Долни Дъбник, Област Плевен.

С Анекс №3 от 13.01.2020 г. срокът на предоставената концесия се продължава с 15 години, считано от 13 август 2020 г.

С Решение №763 на МС от 13 декември 2019 г. е прието отправеното от ПДНГ АД предложение за изменение на Концесионен договор за добив на суров нефт от Находище „Горни Дъбник“, Община Долни Дъбник, Област Плевен.

С Анекс №5 от 13.01.2020 г. срокът на предоставената концесия се продължава с 15 години, считано от 13 август 2020 г.

Съгласно сключените договори Групата е задължена да извършва концесионни плащания (концесионно възнаграждение) на всяко шестмесечие на база реализирани количества суров

нефт и природен газ. Размерът на начисленото концесионно възнаграждение за 2019 г. възлиза на 1 661 хил. лв. (2018 г.: 1 787 хил. лв.).

В съответствие с одобрените от компетентните държавни органи Цялостни планове за разработване (ЦПР) и Годишни работни проекти (ГПР) по концесионните договори за добив на суров нефт и/или природен газ Групата изпълнява текущи работни и инвестиционни задължения, както следва:

1. Находище Тюленово

Текущ ремонт на нагнетателен тръбопровод за реинжекция. Подмяна и ремонт на центробежни помпи. Монтаж на метално хале. Рекултивация на замърсените площи около работните площадки на сондажите. Подмяна на сондажно оборудване. Ремонт линия ВН 20kV. Подменени цистерни на сондажи Р-164, Р-181, К-282, цистерна №8.1 /деемулсация/.

2. Находище Българево

Проектиране и строителство на шлейфи от сондажи Е-4 и Е-6 до кранов възел на сондаж Е-2. Монтаж цистерна отпадни води.

3. Находище Дуранкулак

Сондиране на нови сондажи /К-261 и К-262/. Строителство на газопровод, инсталация за изсушаване на природния газ и пълначна станция за компресиран газ.

4. Находище Долни Дъбник

Текущ ремонт на част от нефтопровод на сондаж Е-58 и от сондаж Е-43 до сондаж Р-2. Почистване на I – ва deemулсационна цистерна. Изграждане на 700 куб. резервоар. Подмяна на извлекаем с перманентен пакер на сондаж Е-33. Почистване на дънни утайки на II - ри резервоар на II - ри НДУ.

5. Находище Горни Дъбник

Въвеждане в експлоатация на сондаж Е-25. Ремонт и подмяна на сондажно и електро оборудване.

6. Находище Долни Луковит

Капитален ремонт на Сондаж Е-41. Текущ ремонт на соленопровод на сондаж Е-41. Монтиране на нова цистерна – 50 куб. за пластова вода. Монтиране на две нови цистерни – 100 куб. за сондаж Е-40. Монтиране на сепаратор за Е-40 Долни Луковит. Изработка на разходомерен възел за ГЗИ – 3 – обвръзка КИП и А за сондаж Е-40.

7. Находище Долни Луковит – запад

Доставка и подмяна на сондажно оборудване.

8. Находище Староселци

Подмяна проходни изолатори на КТП на сондажи Р-108 Староселци и Р-115 Староселци. Ремонт на разходомер за газ. Подмяна пускова апаратура на сондаж Р-108 Староселци.

9. Находище Б. Геран

Замер на пластово налягане на Сондаж Р-10 Бърдарски гаран. Ремонт нивомер на Резервоар на сондаж Р-10.

10. Находище М. Геран

Ремонт дизелова централа. Доставка и подмяна на сондажно оборудване.

11. Находище Селановци

Текущ ремонт на нефтопровод на Сондаж Р-10 Селановци. Ремонт нивомерна система и дозиращи помпи. Ремонт на циркуляционни помпи и газова горелка на котел за deemулсация. Ремонт нивомер 200 м3 резервоар.

12. Находище Бутан юг

Реконструкция на сепарационния възел.

13. Находище Искър – запад

Ремонт дозираща помпа на сондаж Р-2. Ремонт табло КИП и А на сондаж Р-2 Искър Запад. Подмяна ел.захранващ кабел на сондаж Р-2. Замер пластово налягане на сондаж Р-2. Подготовка на площадката за качалка на сондаж Р-2.

За да осигури изпълнението на задълженията си по окончателното напускане на концесионните площи, съгласно концесионните договори, Групата заделя ежегодно суми, представляващи годишни вноски за "Фонд за напускане".

Бъдещите плащания във връзка с вноските за "Фонд за напускане" към 31 декември са в следния размер:

	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	Общо '000 лв.
2019 г.	31	58	117	206
2018 г.	33	81	125	239

С Анекси от 20.07.2018 г. към концесионни договори за Находище „Долни Луковит – Запад“, Находище „Долни Луковит“, Находище „Селановци“, Находище Дуранкулак и Находище „Българево“, през 2018 г. са актуализирани вноските за "Фонд за напускане" общо в размер на 103 хил. лв.

Ангажменти по договори за проучване и оценка на нефт и газ

През 2019 г. Групата е извършвала дейности във връзка с окончателното напускане на Блок 1-12 Кнежа на основание издадено от Министерския съвет Разрешение за търсене и проучване на подземни богатства и сключен Договор за търсене и проучване в Блок 1-12 Кнежа, Българска суша.

37. Условни активи и условни пасиви

Към 31 декември 2019 г. Групата има заложи дълготрайни активи както следва:

- учредена ипотека върху инвестиционни имоти с балансова стойност 21 468 хил. лв. в полза на Банка ДСК ЕАД.
- учредена ипотека върху инвестиционни имоти с балансова стойност 18 124 хил. лв. в полза на Българска банка за развитие АД;
- учредена ипотека върху инвестиционни имоти с балансова стойност 13 127 хил. лв. в полза на УниКредит Булбанк АД;
- учредена ипотека върху инвестиционни имоти с балансова стойност 2 700 хил. лв. в полза на Юробанк България АД.

Съгласно договор за поемане на кредитни ангажменти с УниКредит Булбанк АД Групата е учредила първи по ред особен залог върху земеделска продукция върху вземания произтичащи от договори поръчки и фактури за реализация на земеделска продукция както и върху всички вземания по всички сметки на Групата в Банката.

До 28.02.2019 г. са валидни Анекси издадени от „ЦКБ“ АД, към Банковите гаранции с № № 0003, 0004, 0005, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013 и 0014, по концесионните договори за добив на нефт и газ, общо в размер на 592 312,84 лв. - представляващ ½ от платеното концесионно възнаграждение по концесионните договори за Находища Българево, Тюленово, Долни Дъбник, Бърдарски геран, Староселци, Горни Дъбник, Долни Луковит Запад, Долни Луковит, Маринов Геран, Бутан и Дуранкулак за 2017 г. и 100% от платеното концесионно възнаграждение по концесионните договори за Находище Селановци и Находище Искър-запад за 2017 г. с ДДС.

На 30.01.2019 г. са издадени Анекси от „ЦКБ“ АД, към Банковите гаранции с № 0003, 0004, 0005, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013 и 0014, по концесионни договори за добив на нефт и газ, общо в размер на 763 185,08 лв. - представляващ ½ от платеното концесионно възнаграждение по концесионните договори за Находища Българево, Тюленово, Долни Дъбник, Бърдарски геран, Староселци, Горни Дъбник, Долни Луковит Запад, Долни Луковит, Маринов Геран, Бутан и Дуранкулак за 2018 г. Срокът на валидност на гаранциите се удължава до 28.02.2020 г.

На 29.01.2018 г. от Банка ДСК ЕАД е извършена промяна на издадените банкови гаранции с №116DSK08851 и 116DSK08852 по концесионни договори за добив на нефт и газ, като размера на двете гаранции се увеличава общо с 93 780,81 лв. Новата сума на банковите гаранции общо става 235 697,27 лв. и представлява стойността на цялото платено от ПДНГ АД концесионно възнаграждение по концесионните договори за Находище Селановци и Находище Искър-запад за 2017 г. с ДДС. Срокът на валидност на гаранциите е до 28.02.2019 г.

На 25.01.2019 г. от Банка ДСК ЕАД е извършена промяна на издадените банкови гаранции с №116DSK08851 и 116DSK08852 по концесионни договори за добив на нефт и газ, като размера на гаранция с №116DSK08851 намалява с 5 595,35 лв., а размер на гаранция с №116DSK08852 се увеличава с 83 006,87 лв. Новата сума на банковите гаранции общо става 313 108,79 лв. и представлява стойността на цялото платено от ПДНГ АД концесионно възнаграждение по концесионните договори за Находище Селановци и Находище Искър-запад за 2018 г. с ДДС. Срокът на валидност на гаранциите е до 28.02.2020 г.

За обезпечаване на наличните количества суров нефт, нефтен кондензат и горива под режим отложено плащане на акциз на дружеството са издадени 8 банкови гаранции от "ЦКБ" АД, Клон Химимпорт, в полза на Централно митническо управление, Агенция Митници, София, в общ размер до 950 000 лв., за изпълнение на всяко задължение за заплащане на акциз от лицензиария складодържател. С Анекси срокът на валидност на гаранциите е удължен до 28.02.2023 г.

Съгласно договор за банков кредит с Българска банка за развитие АД Групата учредява първи по ред особен залог върху част от открити свои сметки в банката.

Групата има издадена гаранция от „Юробанк И Еф Джи България“ АД в размер на 2 600 000 лв. в полза на Агенция Митници със срок на валидност до 5 април 2020 г.

През годината са предявени различни правни искове към Групата. Ръководството на Групата счита че отправените искове са неоснователни и че вероятността те да доведат до разходи за Групата при уреждането им е малка. Тази преценка на ръководството е подкрепена от становището на независими правни консултанти. Нито един от гореспоменатите искове не е изложен тук в детайли за да не се окаже сериозно влияние върху позицията на Групата при разрешаването на споровете.

Ръководството на Групата не счита, че съществуват съществени рискове в резултат на динамичната фискална и регулаторна среда в България, които биха наложили корекции в консолидирания финансов отчет за годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

38. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Финансови активи по справедлива стойност през печалбата и загубата:			
Капиталови инструменти	15	18 539	19 600
Дългови инструменти по амортизирана стойност:			
Финансови активи	15	33 889	24 711
Търговски и други вземания	16	6 393	7 204
Вземания от свързани лица	34	40 430	30 350
Пари и парични еквиваленти	17	4 055	5 713
		103 306	87 578

Финансови пасиви	Пояснение	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност			
Финансови пасиви	21	36 241	43 396
Задължения по финансов лизинг	11	5 690	4 994
Търговски и други задължения	22	6 586	7 138
Задължения към свързани лица	34	21 153	22 963
		69 670	78 491

Вижте пояснение 4.20 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Методите използвани за оценка на справедливите стойности на финансови активи и пасиви отчитани по справедлива стойност са описани в пояснение 15.3. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 39.

39. Рискове свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте пояснение 38. Най-значимите финансови рискове на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци за покриване на текущи задължения и осъществяване оперативна дейност. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват така, че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели нито пък издава опции.

Най-съществените финансови рискове на които е изложена Групата са описани по-долу.

39.1. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск както и риск от промяната на конкретни цени което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Групата.

39.1.1. Валутен риск

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните трансакции на Групата, деноминирани главно в щатски долари, излагат Групата на валутен риск.

Групата не сключва форуърдни договори, за да намали валутния риск по отношение на активите и пасивите си в щатски долари.

Финансовите активи и пасиви, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева към края на отчетния период, са представени, както следва:

	Излагане на краткосрочен риск
	Щатски долари ‘000
31 декември 2019 г.	
Финансови активи	57
Финансови пасиви	-
Общо излагане на риск	57
	Излагане на краткосрочен риск
	Щатски долари ‘000
31 декември 2018 г.	
Финансови активи	54
Финансови пасиви	-
Общо излагане на риск	54

Представените по-долу таблици показват чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на собствения капитал към вероятна промяна на валутните курсове на българския лев спрямо следните чуждестранни валути:

- Щатски долар +/- 1.9% (2018 г.: +/- 5%)

Всички други параметри са приети за константни.

Тези проценти са определени на база на осреднените валутни курсове за последните 12 месеца. Анализът на чувствителността се базира на инвестициите на Групата във финансови инструменти в чуждестранна валута, държани към края на отчетния период.

31 декември 2019 г.	Повишение на курса на българския лев		Понижение на курса на българския лев	
	Нетен финансов резултат '000 лв.	Собствен капитал '000 лв.	Нетен финансов резултат '000 лв.	Собствен капитал '000 лв.
Щатски долари (+/- 1.9%)	(1)	(1)	1	1

31 декември 2018 г.	Повишение на курса на българския лев		Понижение на курса на българския лев	
	Нетен финансов резултат '000 лв.	Собствен капитал '000 лв.	Нетен финансов резултат '000 лв.	Собствен капитал '000 лв.
Щатски долари (+/- 5%)	(3)	(3)	3	3

Излагането на риск от промени във валутните курсове варира през годината в зависимост от обема на извършените международни сделки. Въпреки това се счита, че представеният по-горе анализ представя степента на излагане на Групата на валутен риск.

39.1.2. Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Към 31 декември 2019 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банкови си заеми и договори за лизинг, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти.

Представената по-долу таблица показва чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на другите компоненти на собствения капитал към вероятна промяна на лихвените проценти. Тези промени се определят като вероятни въз основа на наблюдения на настоящите пазарните условия. Изчисленията се базират на промяната на средния пазарен лихвен процент за всеки период, и на финансовите инструменти, държани от Групата в края на отчетния период, които са чувствителни спрямо измененията на лихвения процент. Всички други параметри са приети за константни.

31 декември 2019 г.	Нетен финансов резултат		Собствен капитал	
	увеличение на лихвения процент	намаление на лихвения процент	увеличение на лихвения процент	намаление на лихвения процент
Заеми				
EURIBOR +/- 3.68%	(107)	107	(107)	107
3-месечен EURIBOR (+/- 0.457 %)	(586)	586	(586)	586
Финансов лизинг				
6-месечен EURIBOR (+/- 6.54 %)	(105)	105	(105)	105
Общ ефект	(798)	798	(798)	798

39.1.3. Други ценови рискове

Групата е изложена и на други ценови рискове във връзка с притежаваните финансови активи, държани за търгуване на Химснаб България АД и ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ, чиито инструменти на собствения капитал са публично търгуеми.

Посочените публично търгуваните акции са класифицирани като финансови активи, държани за търгуване.

39.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозиране на средства, инвестиции в облигации и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Групи финансови активи - балансови стойности:		
Дългови инструменти по амортизирана стойност	80 712	62 265
Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	18 539	19 600
Пари и парични еквиваленти	4 055	5 713
	103 306	87 578

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и на други контрагенти, установени индивидуално или по групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Политика на Групата е да извършва транзакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

Търговските и други вземания се състоят от голям брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели, допускания и преценки ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти, средства на паричния пазар, необезпечени облигации и деривативни финансови инструменти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Балансовите стойности описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

39.3. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди -ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със наличните ресурси, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой и публично търгувани ценни книжа, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи.

Към 31 декември 2019 г. падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2019 г.	Текущи	Нетекущи	
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.
Финансови пасиви	9 069	27 172	-
Задължения по финансов лизинг	2 499	2 616	1 116
Задължения към свързани лица	21 064	91	-
Търговски и други задължения	6 586	-	-
Общо	39 218	29 879	1 116

В предходния отчетен период падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2018 г.	Текущи	Нетекущи	
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.
Финансови пасиви	33 915		9 481
Задължения по финансов лизинг	2 038		3 294
Задължения към свързани лица	22 819		144
Търговски и други задължения	7 138		-
Общо	65 910		12 919

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до шест месеца.

40. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управлението на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за акционерите като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг.

Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг представени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Субординираният дълг включва необезпечените заеми или такива които са със следващи по ред ипотека или залог върху имуществото на Групата.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитала към общото финансиране в разумни граници.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран както следва:

	2019 ‘000 лв.	2018 ‘000 лв.
Собствен капитал	301 472	296 942
+Субординиран дълг	-	7 018
Коригиран капитал	301 472	303 960
Общо задължения	93 618	103 927
- Пари и парични еквиваленти	(4 055)	(5 713)
Нетен дълг	89 563	98 214
Съотношение на коригиран капитал към нетен дълг	1:0.30	1:0.32

Отчетено е незначително изменение на съотношението.

41. Събития след края на отчетния период

В началото на 2020 г. поради разпространението на нов коронавирус (Covid-19) в световен мащаб се появиха затруднения в бизнеса и икономическата дейност на редица предприятия и цели икономически отрасли. На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви и наличието на пандемия от коронавирус (Covid-19). На 13 март 2020 г. българското правителство обяви извънредно положение за период от един месец (който в последствие беше удължен до 13 май 2020 г. като след тази дата останаха редица противоепидемични мерки) и въведе редица рестриктивни и защитни мерки за бизнеса и хората. За овладяване на създалата се извънредна ситуация е приет и обнародван Закон за мерките и действията по време на извънредното положение. Тъй като ситуацията и предприетите мерки от държавните власти са изключително динамични, ръководството на Групата не е в състояние да оцени влиянието на коронавирус пандемията върху бъдещото финансово състояние и резултатите от дейността му, но счита, че въздействието ще доведе до волатилност на пазарния и ценови риск, свързан с финансовите активи, цените на недвижимите имоти и на петролния пазар, което от своя страна би могло да предизвика негативен ефект върху дейността на Групата.

Не са възникнали други значителни некоригиращи събития или коригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване.

42. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2019 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Управителния съвет на 28 юли 2020 г.